

รายงานการวิจัย

เรื่อง

แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล
ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

Guidelines for participatory public policy administration at the local level of
Mae Kham Mee Municipality, Muang Phrae District, Phrae Province.

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมจิต ขอนวงศ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

พ.ศ. ๒๕๖๔

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

MCU RS 804264014

รายงานการวิจัย

เรื่อง

แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล
ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

Guidelines for participatory public policy administration at the local level of
Mae Kham Mee Municipality Mueang Phrae District, Phrae Province.

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมจิต ขอนวงศ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

พ.ศ. ๒๕๖๔

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

MCU RS 804264014

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่)

Research Report

Guidelines for participatory public policy administration at the local level
of Mae Kham Mee Municipality Mueang Phrae District, Phrae Province.

By

Assist Prof. Dr. Somjit khonwong

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phrae Campus

B.E. 2564

Research Project Funded

By Research and Academic Foundation of

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phrae Campus

MCU RS 804264014

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phrae Campus)

ชื่อรายงานการวิจัย:	แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
ชื่อผู้วิจัย:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมจิต ขอนวงศ์
หน่วยงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่
ปีงบประมาณ:	๒๕๖๔
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ๒) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ การศึกษาวิจัยแบบผสมผสานทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการสัมภาษณ์ใช้วิธีการบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การให้ความรู้ความเข้าใจนโยบายเกี่ยวกับปัญหา การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา การสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนโดยการประชาสัมพันธ์ชุมชน ประชุมผู้นำเพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับประชาชนได้เข้าใจและรับทราบถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาต่างๆในชุมชน

๒. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแบบสอบถาม ก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น มีการประชุม ปรีกษาหารือ สามารถเสนอปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ แสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างอิสระ

๓. การเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการถือเป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้เสนอปัญหา หรือปรึกษาหารือในที่ประชุม วิเคราะห์ และตัดสินใจ หาวิธีทางแนวทางแก้ปัญหาให้กับชุมชน โดยเลือกแนวทางที่ได้ทำการตัดสินใจร่วมกัน

Research Title: Guidelines for participatory public policy administration at the local level of Mae Kham Mee Municipality, Muang Phrae District, Phrae Province

Researchers: Assist Prof. Dr. Somjit Khunwong

Department: Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phrae Campus

Fiscal Year: 2564

Research Sponsor: Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phrae Campus

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the condition and problems of participatory public policy administration at the local level of Mae Kham mee Subdistrict Municipality. Muang Phrae District, Phrae Province 2) To present guidelines for the management of public policy with participation at the local level of Mae Kham mee Subdistrict Municipality. Muang Phrae District, Phrae Province Combined qualitative and quantitative research study. Data collection by questionnaire and interview in Mae Kham Mee Subdistrict Municipality, Muang District, Phrae Province. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. and the results of the interview using the descriptive method

The research findings:

1. Providing knowledge and understanding of policies regarding political, economic, education, public health and environmental problems occurring within the community. that it is important to community development by publicizing the community Leadership meeting to convey to the people to understand and acknowledge the importance of solving various problems in the community

2. Participation in the preparation of questionnaires Before initiating any projects or giving a lecture and giving people the opportunity to express their opinions, there will be meetings and discussions where problems can arise. Feel free to express your opinions and offer solutions to problems.

3. Giving the villagers an opportunity to participate in the management is a good thing. because it gives an opportunity to present problems or consult at the meeting, analyze and make decisions, find ways and solutions for the community. by choosing the way that the decision was made together

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ หากไม่ได้รับคำแนะนำและสนับสนุนให้ทำงานวิจัยจาก พระครูสังฆรักษ์บุญเสริม กิตติวัฒน์ โณ,ดร. ดร.สายัณห์ อินันใจและ ผศ.ดร.อรอนงค์ ววงค์ ที่ได้กรุณาเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำทุกๆ ด้าน พร้อมทั้งรับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณสำนักงานวิจัยแห่งชาติ ที่ทุนอุดหนุนจากศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ และขอขอบคุณสำหรับความเอื้อเฟื้อและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่วิทยาเขตแพร่ ที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา รวมทั้งกัลยาณมิตรทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนาม

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้นำและประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ที่ได้เสียสละเวลาตอบและสอบถามในการทำวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งทำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมจิต ขอนวงค์

กันยายน ๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า	
บทคัดย่อภาษาไทย	ก	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข	
กิตติกรรมประกาศ	ง	
สารบัญ	จ	
สารบัญตาราง	ช	
สารบัญภาพ	ซ	
บทที่ ๑ บทนำ	๑	๑.๑ ความสำ
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕	
๑.๓ ปัญหาการวิจัย	๕	
๑.๔ ขอบเขตการวิจัยและกรอบแนวคิด	๕	
๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๖	
๑.๖ ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย	๗	
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘	
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	๘	
๒.๒ ความหมายและความสำคัญการมีส่วนร่วม	๑๓	
๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วม	๑๘	
๒.๔ รูปแบบการมีส่วนร่วม	๒๗	
๒.๕ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ	๓๐	
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๘	
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๔๔	
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๔๔	
๓.๒ พื้นที่การวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๕	
๓.๓ เครื่องมือการวิจัย	๔๕	
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย	๔๗	
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๘	
๓.๖ สูตรสถิติที่ใช้ในการวิจัย	๔๙	
๓.๗ สรุปละบวนกรวิจัย	๕๐	

บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๕๑
ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๑
ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมใน ระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่.....	๕๓
ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่.....	๕๗
 บทที่ ๕ สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	๖๑
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๖๒
๕.๒ อภิปราย	๖๔
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๖๕
 บรรณานุกรม	๖๖
 ภาคผนวก	๗๐
ก เครื่องมือวิจัย	๗๑
ข หนังสือขออนุญาตลงพื้นที่ หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้ให้ข้อมูล	๗๗
ค ภาพกิจกรรม	๘๗
ง การรับรองการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	๙๐
จ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากงานวิจัย	๙๒
 ประวัตินักวิจัย	๙๓

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๔.๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	๕๑
๔.๒ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามอายุ	๕๒
๔.๓ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามการศึกษาที่สำเร็จสูงสุด	๕๒
๔.๔ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามอาชีพประจำ	๕๓
๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหา การบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบล แม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ภาพรวม	๕๔
๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหา การบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบล แม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและ ความสำคัญของนโยบาย	๕๔
๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหา การบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบล แม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ...	๕๕
๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหา การบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบล แม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน	๕๖

สารบัญภาพ

แผนภาพที่

หน้า

๑.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย ๖

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความสำคัญและความสำคัญของปัญหา

การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้ คือ^๑ ๑. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จที่ตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร ๒. O คือ Organizing หมายถึง การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้าง ความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ ๓. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนา บุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการ ดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ ๕. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

นโยบายสาธารณะ คือ นโยบายที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนช่วยแก้ไขปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยผลประโยชน์และแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ต่อทั้งประชาชนและรัฐบาล โดยนโยบายสาธารณะแบ่งออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งแต่ละประเภทยุ่่นก็จะแตกต่างกันออกไป ตามความเหมาะสม ส่วนการนำไปใช้บริหารประเทศนั้นก็ขึ้นอยู่กับรัฐบาลแต่ละชุดว่าจะกำหนดและปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะแบบไหน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนมากที่สุด ดังนั้นนโยบายสาธารณะจึงเป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาลที่มุ่งเน้นสร้างผลประโยชน์ให้กับประชาชนเป็นหลัก เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และพัฒนาชีวิตประชาชนให้ดียิ่งขึ้นที่สำคัญต้องให้ความสำคัญในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบายรวมไปถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติถ้าหากสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

^๑ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), *พุทธวิธีในการบริหาร*, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓-๕.

และตรงกับความต้องการของประชาชนก็จะสามารถช่วยให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้
อย่างแท้จริง^๒

ผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผล(effectiveness) และประสิทธิภาพ(efficiency) นัก
บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถในการแปลงนโยบายไปสู่แผน แผนงานและโครงการ รวมทั้ง
สร้างการยอมรับ สร้างพลังความร่วมมือ และสร้างการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นักบริหารที่ดี คือ ผู้นำ
นโยบายที่ดีไปสู่การแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชน นักบริหารในที่นี้หมายถึง ข้าราชการ
ในกระทรวงทบวงกรมที่เป็นราชการส่วนกลาง ข้าราชการในจังหวัดและอำเภอส่วนภูมิภาค
ข้าราชการและพนักงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล
กรุงเทพมหานครและพัทยา นอกจากนี้ยังหมายถึงพนักงานที่มีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
จากองค์การมหาชนของภาครัฐ ที่ไม่ใช่ราชการ องค์การรัฐวิสาหกิจ องค์การธุรกิจเอกชน องค์การ
ภาคประชาชนและประชาสังคม ความสำเร็จของการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ(policy
implementation) ขึ้นอยู่กับพลังความร่วมมือของทุกคน ทุกองค์การเข้าด้วยกัน

การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับ
องค์กร หรือระดับประเทศนั้นล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการที่ตนปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้
มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วน
เสียนั้น ยินยอมปฏิบัติตาม (compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (commitment) ได้อย่างสมัคร
ใจ เต็มใจ และสบายใจ ได้มีการดำเนินการแก้ปัญหาความไม่เรียบร้อยในห้องเรียนโดยกระบวนการมี
ส่วนร่วม หลังจากพยายามด้วยวิธีการใช้ไม่เรียบร้อย ใช้กฎกติกาที่ครูอาจารย์ออกกฎ หรือวางระเบียบให้
นักเรียนปฏิบัติ แต่การยอมรับก็ยังไม่ได้ผลดีนัก ครูประจำชั้นได้ชวนนักเรียนในห้องให้ร่วมกัน
“ตระหนัก” ถึงปัญหาในห้องเรียน เช่น ความสกปรก การแต่งกายนักเรียน การไม่มีระเบียบใน
ห้องเรียน ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมที่จะวางกติกาตนเอง จนในที่สุดได้ระเบียบปฏิบัติประจำห้องที่ครู
รับ เอามาจัดพิมพ์ติดไว้ในห้อง ปรากฏว่าได้รับการยอมรับและการปฏิบัติตามอย่างดีกว่ากฎกติกาที่
ครูกำหนดกติกานั้น ตัวอย่างเช่นนี้ เป็นตัวอย่างที่สามารถจะนำไปใช้ในองค์การหรือรัฐวิสาหกิจที่จะ
สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมที่จะเป็นเครื่องมือของการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพต่อไป^๓

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมี ดังนี้

^๒อิงฟ้า สิงห์น้อย และ รัฐชาติ ทัศนัย, “นโยบายสาธารณะ: การบริหารและการจัดการภาครัฐ”,
วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, ปีที่ ๖ ฉบับพิเศษ, หน้า ๖๒๒.

^๓วันชัย วัฒนศัพท์. การมีส่วนร่วมกับการพัฒนาองค์กร บรรยายในการสัมมนาายจ้างและลูกจ้างภา
ภาครัฐวิสาหกิจ เรื่อง “ระบบทวิภาคีกับการแก้ปัญหาแรงงานในรัฐวิสาหกิจ, วันที่ (๖-๘ มีนาคม ๒๕๔๖) โรงแรม
พัทยาเซนเตอร์ เมืองพัทยา ชลบุรี จัดโดย กองรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวง
แรงงาน

๑. หลักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างทางราชการกับประชาชน โดย ยึดถือความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานหรือต่อบุคคล

๒. หลักการจัดความขัดแย้ง ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์และความคิด จะมี อิทธิพลต่อการดำเนินงานพัฒนาเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้งานหยุดชะงักและล้มเหลว

๓. หลักการสร้างอุดมการณ์และค่านิยมในด้านความขยัน ความอดทน การร่วมมือ การซื่อสัตย์และการพึ่งตนเอง เพราะอุดมการณ์เป็นเรื่องที่จะจูงใจประชาชนให้ ร่วมสนับสนุนนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงาน และอาจก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

๔. การให้การศึกษอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นการส่งเสริมให้คนมีความรู้ความคิด ของตนเอง ช่วยให้ประชาชนมั่นใจในตนเองมากขึ้น การให้การศึกษอบรมโดยให้ ประชาชนมีโอกาสทดลองคิด ปฏิบัติ จะช่วยให้ประชาชนสามารถคุ้มครองตนเองได้ รู้จักวิเคราะห์เห็นคุณค่าของงานและนำไปสู่การเข้าร่วมในการพัฒนา

๕. หลักการทำงานเป็นทีม สามารถนำมาใช้ในการแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาได้

๖. หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงานจะทำให้เกิดพลังในการทำงานและทำให้ งานเกิดประสิทธิภาพ

สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษาและทบวงมหาวิทยาลัย ^๔ ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ๒ ประการคือ

๑. การจัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

๑.๑ จัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ

๑.๒ จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือจัดทัศนศึกษาระหว่างกลุ่มองค์กร ต่าง ๆ ภายในชุมชนและระหว่างชุมชน

๑.๓ แก่อบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านต่าง ๆ

๑.๔ ลงมือปฏิบัติจริง

๑.๕ ถ่ายถอดประสบการณ์และสรุปบทเรียนที่จะนำไปสู่การปรับปรุง กระบวนการทำงานที่เหมาะสม

๒. การพัฒนาผู้นำเครือข่าย เพื่อให้ผู้นำเกิดความมั่นใจในความสามารถที่มีจะช่วย ให้สามารถริเริ่มกิจกรรมการแก้ไขปัญหา หรือกิจกรรมการ พัฒนาได้ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

^๔สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. (กรุงเทพฯ: เอส. อาร์. พรินต์ติ้ง, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑๘.

๒.๑ แลกเปลี่ยน เรียนระหว่างผู้นำทั้งภายในและภายนอกชุมชน

๒.๒ สนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุน ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดกระบวนการจัดการและจัดองค์กรร่วมกัน^๕

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) จึงเป็นการกระจายโอกาส ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและ ความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน^๖

เทศบาลตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็ก โดยทั่วไปเทศบาลตำบลมีฐานะเดิมเป็นสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การจัดตั้งเทศบาลตำบลกระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ตำบลแม่คำมีตั้งเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๕๗ ที่ได้ชื่อว่าแม่คำมีเนื่องจากมีชาวบ้านมาตั้งถิ่นฐานที่อยู่บน ฝั่งซ้ายของลำน้ำแม่คำมี ซึ่งชาวบ้านในสมัยนั้นเชื่อว่าลำน้ำดังกล่าวมีแร่ทองคำอยู่ ตำบลแม่คำมีได้รับการยกฐานะ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ และประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๙ ง ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๙ และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่คำมีได้จัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลแม่คำมี ตามประกาศ กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๑ มีผลบังคับใช้วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑^๗

จากเหตุผลดังที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนในรายวิชาการเมืองกับนโยบายสาธารณะ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เพื่อนำเอาแนวคิดในการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของประชาชนไปเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาในองค์กรอื่นๆต่อไป

^๕ ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชนบท. ในเอกสาร การสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน. (นนทบุรี: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๒), หน้า ๓๖๒.

^๖ Creighton, James L. (2005). The Public Participation Handbook: Making Better Decisions Through Citizen Involvement. San Francisco: Jossiebase. วันชัย วัฒนศัพท์, ผู้แปล, ๒๕๔๓, น.๒๕-๒๘)

^๗ แผนพัฒนาท้องถิ่น (๒๕๖๑-๒๕๖๔), เทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่, หน้า ๒

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๒.๒ เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๓ ปัญหาการวิจัย

๑.๓.๑ สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ การบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ เป็นอย่างไร

๑.๔. ขอบเขตการวิจัยและกรอบแนวคิด

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านพื้นที่

เนื่องจากการศึกษาวิจัยแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงกำหนดพื้นที่เทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๔.๒ ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ได้แก่ ตัวแทนผู้นำ ตัวแทนกลุ่มและตัวแทนประชาชน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๙ คน โดยมีประเด็นที่สำคัญ เช่น แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

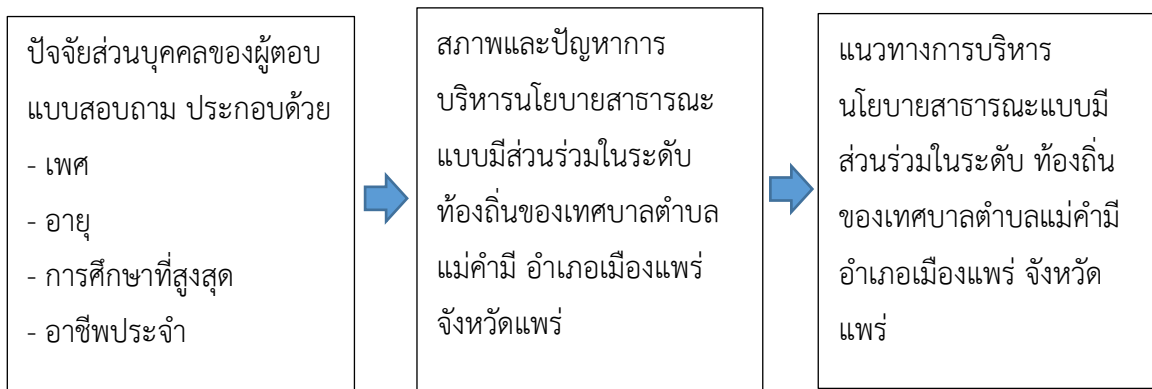
๒. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จำนวนประชากร ๗,๒๘๓ คน (ข้อมูลจากแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ เทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากร จำนวน ๓๘๓ รูป/คน โดยใช้สูตรของ Taro Yamana

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มี ๓ ด้าน ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน

๑.๔.๔ กรอบแนวความคิดวิจัย

กรอบแนวคิดและทฤษฎี (Theoretical Framework) ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ดังนี้

แผนภาพที่ ๑.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย

๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ การบริหาร หมายถึงลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลใน การดำเนินงานขององค์การเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จ หรือความล้มเหลวความมีประสิทธิภาพ หรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้า ของวิทยาการต่างๆ ที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้า ในองค์การซึ่งมีการวินิจฉัยสั่งการ และคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมของสังคม

๑.๕.๒ การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน การพัฒนาทั้งในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ตัดสินใจและปฏิบัติตามแผน ร่วมตรวจสอบ

๑.๕.๓ นโยบายสาธารณะ หมายถึง นโยบายของภาครัฐที่มีประโยชน์และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในชุมชน

๑.๕.๔ ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย หมายถึง การรับรู้รับทราบเข้าใจในแนวคิดหลักการของนโยบายสาธารณะเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการบริหารนโยบายสาธารณะ

๑.๕.๕ ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม หมายถึง การไม่ ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องของนโยบาย การขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงต่อนโยบายต่าง ๆ เข้ามามีบทบาท กระบวนการร่วมบริหาร แสดงความคิดเห็น จัดกิจกรรม

๑.๕.๖ ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน หมายถึงวิเคราะห์ปัญหา แสดงความคิดเห็น เปิดเวที การติดตาม ตรวจสอบ เสนอแนวทางการพัฒนา และแก้ไขปัญหาข้อมูลการประกอบอาชีพ เพื่อนำเสนอข้อมูลการ ชุมชน โดยร่วมเรียนรู้และตรวจสอบข้อมูลร่วมกัน

๑.๖. ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย

๑.๖.๑. ได้ทราบถึงสภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะ แบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๖.๒ ได้องค์ความรู้แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๖.๒ นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในบริหารนโยบายสาธารณะกับชุมชนแบบมีส่วนร่วม และนำความรู้ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนิสิตในเนื้อหาอื่นๆ และนำผลไปใช้เพื่อพัฒนาเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ตลอดถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
- ๒.๒ ความหมายและความสำคัญการมีส่วนร่วม
- ๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วม
- ๒.๔ รูปแบบการมีส่วนร่วม
- ๒.๕ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

๒.๑.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

การบริหาร (Administration) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การเพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จ หรือความล้มเหลวความมีประสิทธิภาพ หรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ การบริหารเป็นมรรคที่สำคัญจะนำไปสู่ความก้าวหน้า การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคล ในองค์การซึ่งมีการวินิจฉัยสั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหาร และความเจริญเติบโตของ การบริหารชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่า ในครอบครัวหรือองค์การใด ย่อมเกี่ยวข้องกับ การบริหารอยู่เสมอ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิต

(๑) ทฤษฎีและความหมายของการบริหาร

จันทรานี สงวนนาม ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เป็น สาขาวิชาที่มีการจัดระเบียบอย่างมีระบบ คือมีหลักการ กฎเกณฑ์ และทฤษฎี ที่ฟังเชื่อถือได้ อันเกิด จากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานโดยลักษณะเช่นนี้การบริหารจึงเป็น ศาสตร์

(Science) ซึ่งเป็นศาสตร์ทางสังคม ที่อยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์ แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถประสบการณ์ และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมแล้ว การบริหารก็จะมีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts)^๑

ชาญชัย อาจิณสมาจาร ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการสั่งการ และควบคุมกิจกรรมของสมาชิกในองค์การรูปร่าง เพื่อวัตถุประสงค์ในการทำให้เป้าหมายและ จุดมุ่งหมายของสถาบันสำเร็จผล^๒

ติน ปรัชญพฤทธิ์ ได้ให้ความหมายว่า การบริหารหมายถึงกระบวนการนำเอาการตัดสินใจ และ นำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจนั้น หมายถึงเกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายสาธารณะ ปฏิบัติ^๓

ธงชัย สันติวงษ์ ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึงภาระหน้าที่ของผู้นำของกลุ่ม ซึ่งจะต้องจัดการให้ทรัพยากรทั้งที่เป็นตัวคน และวัตถุสามารถประสานเข้าด้วยกัน เพื่อร่วมกันทำงานเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพได้ และขณะเดียวกันจะต้องจัดการนำองค์การให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกได้อย่างดีที่สุด^๔

(๒) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต) กล่าวถึง การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จ โดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้ คือ^๕

^๑ จันทรานี สงวนนาม, เอกสารประกอบการสอนบรรยายหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง, (ม.ท.ป, ๒๕๓๖), หน้า ๔.

^๒ ชาญชัย อาจิณสมาจาร, ศัพท์การบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐), หน้า ๑๑.

^๓ ติน ปรัชญพฤทธิ์, ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๘.

^๔ ธงชัย สันติวงษ์, องค์กรและการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่๙, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗), หน้า ๒๖.

^๕ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต), พุทธวิธีในการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓-๕.

๑. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จที่ตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

๒. O คือ Organizing หมายถึง การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

๓. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

๕. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของ การปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

ติน ปรัชญพฤทธิ ได้เสนอภารกิจสำคัญในการบริหารไว้ ๗ ประการ คือ^๖

๑. การวางแผน หมายถึง การกำหนด โครงการอย่างกว้างๆ ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องลงมือปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้นก่อนลงมือปฏิบัติ

๒. การจัดองค์กร หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมด้วย กำหนดลักษณะ และวิธีการติดต่อสัมพันธ์ตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นลงไป

๓. การจัดคนเข้าทำงาน หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงาน การบริหารบุคคลดังกล่าว รวมถึงตั้งแต่การแสวงหาคนทำงานมาบรรจุ การแต่งตั้ง การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคคล การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงานและการบำรุงรักษาสภาพการทำงานให้ดี และมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ต่อไป

๔. การสั่งการ หมายถึง การอำนวยการหรือการวินิจฉัยสั่งการ หลังจากการได้ วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบคอบ รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นๆ

^๖ ติน ปรัชญพฤทธิ, **หลักการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๒๔-๒๖.

๕. การประสานงาน หมายถึง การประสานงานหรือติดต่อ สัมพันธ์กับหน่วยงาน ย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ในองค์การ เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน สามารถทำงานประสานความกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักขององค์การ

๖. การรายงาน หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งบนและล่าง เพื่อทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะสะดวกแก่การประสานงานอื่นจะ เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกัน ตลอดจนเป็นการบำรุงขวัญไปในตัวด้วย

๗. การงบประมาณ หมายถึง การจัดสรรทรัพยากร หรือการทำงานงบประมาณ การเงิน วางแผน หรือโครงการในการจ่ายเงิน การบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินโดยรอบ คอบและรัดกุม

ทฤษฎีระบบ (System Theory) เป็นทฤษฎีที่มองการจัดการเป็นระบบตามหน้าที่งานที่มีส่วนสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยถือว่าระบบเป็นกลุ่มของส่วนที่เกี่ยวข้องกันซึ่งต้องการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันองค์การประกอบด้วยองค์ประกอบ ๔ ส่วน ได้แก่

๑. ปัจจัยการนำเข้า (Input)
๒. กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process)
๓. ปัจจัยที่ได้ออกมา (Out put) หรือที่เรียกว่า ผลผลิต
๔. การป้อนกลับ (Feedback)

มีประโยชน์ในส่วนที่สามารถช่วยผู้บริหารให้สามารถกำหนดขอบเขตขององค์กรและสามารถจัดสร้างระบบย่อยขึ้นมาให้สอดคล้องกันเป็นระบบใหญ่และให้ระบบย่อยแต่ละระบบมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันหากระบบที่ได้ตั้งขึ้นมานั้นมีปฏิริยาต่อสิ่งแวดล้อมก็ถือว่าเป็นระบบเปิด(Open System) และหากไม่มีปฏิริยากับสิ่งแวดล้อมก็ถือว่าเป็นระบบปิด (Close System) เมื่อกาลเวลาล่วงเลยไปองค์กรก็อาจจะเจริญขึ้นถึงขีดสูงสุดหยุดนิ่งหรือเสื่อมลงไปเมื่อถึงจุดนี้้องค์กรก็สามารถ ที่จะใช้กระบวนการป้อนกลับ (Feedback) เพื่อต่อต้านความเสี่ยงได้อีก

ทฤษฎีการจัดการเชิงบริหาร (Administrative Management)

Henry Fayol พัฒนาทฤษฎีการบริหารขึ้น ๑๔ ข้อ โดยเรียกว่าทฤษฎีหลักการบริหารความยืดหยุ่นสามารถดัดแปลงให้เข้ากับความต้องการทั้งหมดของหลักการบริหารได้แก่

๑. การแบ่งงาน (Division of Work) การแบ่งงานระหว่างคนงานกับผู้จัดการจะช่วยเพิ่มผลผลิตของ

๒. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) เป็นสิทธิจะออกคำสั่งและใช้อำนาจเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมทำตามคำสั่ง ขณะที่ทำให้เห็นข้อแตกต่างระหว่างอำนาจหน้าที่เป็นทางการ (ได้จากตำแหน่งที่ตัวเองครองอยู่) กับ อำนาจหน้าที่ส่วนบุคคล (ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเขาวงกตปัญหา ประสบการณ์และความสามารถส่วนบุคคล) คนในองค์กรต้องการอำนาจหน้าที่มาก

ขึ้นแต่กลัวความรับผิดชอบการกลัวความรับผิดชอบดังกล่าวทำให้ความริเริ่มเป็นอัมพาตด้วยจะต้อง
ดำเนินขั้นตอนพิเศษเพื่อชักจูงคนให้ยอมรับความรับผิดชอบขณะที่ใช้อำนาจหน้าที่

๓. วินัย (Discipline) วินัยมีความจำเป็นเพื่อให้การบริหารมีความราบรื่น

๔. เอกภาพของการบังคับบัญชา (Unity of Command) พนักงานควรได้รับคำสั่งจาก
หัวหน้าเพียงคนเดียวเท่านั้น คนที่มีหัวหน้ามากกว่าหนึ่งคนในเวลาเดียวกันอยู่รอดได้ยาก

๕. ความเป็นเอกภาพของคำสั่ง (Unity of Direction) เป็นความคิดเดียวและแผนการเดียว
สำหรับกิจกรรมกลุ่มหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน เอกภาพของการบังคับบัญชาไม่อาจเกิดขึ้นได้ถ้า
ปราศจากเอกภาพของคำสั่ง

๖. ให้ผลประโยชน์ขององค์กรมีความสำคัญกว่าผลประโยชน์ของบุคคล

(Subordination of Individual Interests of the General Interest) ผลประโยชน์ของพนักงาน
คนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งไม่ควรอยู่เหนือผลประโยชน์ขององค์กร

๗. ค่าตอบแทน (Remuneration) ค่าตอบแทนของบริหารความยุติธรรมและถูกต้อง

๘. การรวมอำนาจไว้ในส่วนกลาง (Centralization) การรวมอำนาจไว้ในส่วนกลางเป็น
ระเบียบตามธรรมชาติในองค์กรใหญ่ๆ มีความจำเป็นในการจัดตั้งคนกลางขึ้นการมอบอำนาจให้คน
กลางที่มีความริเริ่มก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้จัดการความน่าเชื่อถือของผู้ได้บังคับบัญชาและเงื่อนไข
ของธุรกิจ

๙. หลักสเกลาร์ (Scalar Chain) ถ้ามีการใช้กฎขององค์กรที่เป็นทางการ การสื่อสารระหว่าง
ผู้ได้บังคับบัญชาสองคนในต่างแผนอาจต้องใช้เวลายาวนานและซับซ้อน กล่าวคือคนหนึ่ง อาจส่ง
ข้อความขึ้นไปตามสายการบังคับบัญชาแล้วรอจนถึงจุดหมายปลายทาง

๑๐. ลำดับ (Order) คนที่เหมาะสมควรอยู่ในที่เหมาะสม ความรู้ที่ละเอียดในข้อกำหนดของ
มนุษย์และทรัพยากรขององค์กรและความสมดุลที่คงที่ระหว่างข้อกำหนดเหล่านี้กับทรัพยากร

๑๑. ความเที่ยงธรรม (Equity) ความเที่ยงธรรมและความเสมอภาคจากการปฏิบัติคือ
ผลลัพธ์การรวมกันของความเมตตาและความยุติธรรม

๑๒. ความมั่นคงในงานของบุคลากร (Stability of Tenure of Personnel) สนับสนุนความ
มั่นคงในงานของบุคลากรเพื่อประกันถึงความราบเรียบในการปฏิบัติภารกิจ ความไม่มั่นคงในงานคือ
เหตุผลและผลของการทำงานที่ไม่ดี

๑๓. ความริเริ่ม (Initiative) ความริเริ่มประกอบด้วย การคิดแผนอย่างรอบคอบและประกัน
ถึงความสำเร็จของมันเป็นแหล่งที่ยิ่งใหญ่ของความเข้มแข็งในธุรกิจเพื่อสนับสนุนความริเริ่ม
ผู้บังคับบัญชาต้องแสดงไหวพริบที่ดีให้มากและความพร้อมที่จะละทิ้งความถือดี

๑๔. ความสามัคคีในหมู่คณะ (Esprit Dee Corps) ความสามัคคีของบุคลากรในองค์กรด้วย
ทัศนคติที่จะสร้างความสามัคคีในหมู่พนักงานผู้จัดการต้องแสดงบูรณาการส่วนบุคคลที่

สูงนอกจากจะเป็นตัวอย่างเน้นคุณธรรมแล้วผู้จัดการไม่ควรยึดถือคติพจน์ที่ว่า แบ่งแยกแล้วปกครอง การแบ่งแยกกำลังศัตรูให้อ่อนแอเป็นเรื่องที่ฉลาดแต่การแบ่งแยกทีมของตัวเองเป็นความบาปต่อธุรกิจ การพัฒนาความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรและจัดตั้งผลประโยชน์ร่วมโดยความตกลงร่วมกัน^๗

ทฤษฎีการบริหารแบบราชการ (Bureaucratic Management) Max Weber การบริหารแบบราชการเป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่เน้นถึงความจำเป็นของการจัดองค์การอย่างเป็นทางการเป็นเหตุเป็นผลไม่ปล่อยให้ไปทำตามอำเภอใจของผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการเขาก็ตระหนักและเข้าใจดีว่าหลักการบริหารเป็นไปได้ยากในโลกแห่งความเป็นจริง แนวคิดของเขาสามารถจะนำไปใช้กับการบริหารองค์การได้ดี จากหลักการสำคัญ ๗ ประการดังนี้ คือ ๑) หลักการมีกฎระเบียบข้อบังคับ เพื่อความคุมการตัดสินใจ ๒) หลักความไม่เป็นส่วนตัว ผู้บริหารต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับ เพื่อให้ปลอดจากการกระทำตามอำเภอใจ ๓) หลักการแบ่งงานกันทำตามความถนัดหรือความชำนาญเฉพาะทาง ๔) หลักการมีโครงสร้างสายบังคับบัญชา ๕) หลักความเป็นอาชีพที่มั่นคง ๖) หลักการมีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ โดยมีกฎระเบียบข้อบังคับรองรับ และ ๗) หลักความเป็นเหตุเป็นผล ในกระบวนการตัดสินใจเพื่อบรรลุจุดหมาย^๘

สรุป ความหมายทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร พบว่า วิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น การจัดองค์การอย่างเป็นทางการเป็นเหตุเป็นผลการบริหารโดยทั่วไป จะมีลักษณะเป็นกระบวนการ วิธีการหรือเป็นการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน หรือลำดับรายการในการบริหาร ซึ่งในการบริหารงานนั้น จะต้องมีการลำดับรายการก่อนหลังไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนกัน และเพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ และได้มีนักวิชาการและผู้รู้จำนวนมากได้ให้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารไว้ในหลายทัศนะ

๒.๒ ความหมายและความสำคัญการมีส่วนร่วม

๒.๒.๑ ความหมาย “การมีส่วนร่วม”

Delen, Corazan Alma G. ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การแบ่งอำนาจในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจกำหนดหรือจัดสรรทรัพยากรซึ่งจะไม่สามารถทำได้โดยขาดความเข้าใจร่วมกันได้จิตสำนึกและการประสานงานกันโดยการร่วมมือกันของบุคคลส่วนใหญ่ที่แสดงออกโดยผ่านกลุ่มตัวแทนในการกำหนด และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันซึ่งจะทำให้บุคคลและ

^๗ชาญชัย อาจันสมอาจารย์, ทฤษฎีการบริหารตามแนวคิดของปราชญ์ตะวันตก, (กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน, ๒๕๕๑), หน้า ๒๓-๒๖

^๘วิโรจน์ สารรัตนะ, การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิทยวิสุทธิ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๘

กลุ่มบุคคลสามารถตัดสินใจในสิ่งที่กระทบต่อชีวิตเขา โดยเฉพาะผลประโยชน์ที่เขาควรจะได้รับจากบริการต่างๆ^๙

อเนก เหล่าธรรมทัศน์ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคล กลุ่มคน ประชาชนหรือองค์กรได้ร่วมพิจารณาแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โดยร่วมกันวางแผนโครงการร่วมกันปฏิบัติงาน ประเมินผลงานพิจารณาตัดสินใจและ ร่วมกันรับผิดชอบด้วยความสมัครใจ^{๑๐}

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมกันปฏิบัติและร่วมกันรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อประชาชน^{๑๑}

นงเยาว์ หลีพันธุ์ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณา ตัดสินใจ การร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเอง การที่จะสามารถทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท เพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้กระทำการเปลี่ยนแปลง จะต้องยอมรับในปรัชญาทางการพัฒนาชุมชนที่ว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมชุมชน ขณะเดียวกันจะต้องยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ ถ้ามีโอกาสและการชี้แนะที่ถูกต้อง^{๑๒}

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของ บุคคลหนึ่งใน สถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย^{๑๓}

^๙ Delen, Corazan Alma G, **People Participation**, (Philippine :Encyclopedia of SocialWorks, 1977), pp. 230-236.

^{๑๐} อเนก เหล่าธรรมทัศน์, “ประชาสังคมพัฒนาการและนัยยะแห่งอนาคต”, **วารสารนิเวศวิทยา**, ฉบับที่ ๒๓. ๒๕๕๗, หน้า ๓๔.

^{๑๑} ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, **หลักการพัฒนาชุมชนและหลักการพัฒนาชนบท**, (กรุงเทพฯ : ไทยอนุเคราะห์ไทย, ๒๕๔๖), หน้า ๒๕.

^{๑๒} นงเยาว์ หลีพันธุ์, **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในจังหวัดจันทบุรี**, (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๗), หน้า ๑๐.

^{๑๓} นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗), หน้า ๑๘๓.

สรุป ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตั้งแต่การวางแผนจนถึงการบริหารจัดการ โดยมีทั้งประชาชนในชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้ความร่วมมือเพื่อให้งานสำเร็จ

๒.๒.๒ ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร^{๑๔} ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมี ดังนี้

๑. หลักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างทางราชการกับประชาชน โดย ยึดถือความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานหรือต่อบุคคล

๒. หลักการจัดความขัดแย้ง ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์และความคิด จะมี อิทธิพลต่อการดำเนินงานพัฒนาเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้งานหยุดชะงักและล้มเหลว

๓. หลักการสร้างอุดมการณ์และค่านิยมในด้านความขยัน ความอดทน การร่วมมือ การซื่อสัตย์และการพึ่งตนเอง เพราะอุดมการณ์เป็นเรื่องที่จะจูงใจประชาชนให้ ร่วมสนับสนุนนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงาน และอาจก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

๔. การให้การศึกษอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นการส่งเสริมให้คนมีความรู้ความคิด ของตนเอง ช่วยให้ประชาชนมั่นใจในตนเองมากขึ้น การให้การศึกษอบรมโดยให้ ประชาชนมีโอกาสทดลองคิด ปฏิบัติ จะช่วยให้ประชาชนสามารถคุ้มครองตนเองได้ รู้จักวิเคราะห์เห็นคุณค่าของงานและนำไปสู่การเข้าร่วมในการพัฒนา

๕. หลักการทำงานเป็นทีม สามารถนำมาใช้ในการแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาได้

๖. หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงานจะทำให้เกิดพลังในการทำงานและทำให้ งานเกิดประสิทธิภาพ

สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษาและทบวงมหาวิทยาลัย^{๑๕} ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ๒ ประการคือ

๑. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

^{๑๔} ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชนบท. ในเอกสาร การสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน. (นนทบุรี: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๒), หน้า ๓๖๒.

^{๑๕} สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐาน อุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. (กรุงเทพฯ: เอส. อาร์. พรินต์ ตั้ง, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑๘.

๑.๑ จัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกัน
ในประเด็นต่าง ๆ

๑.๒ จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือจัดทัศนศึกษาระหว่างกลุ่มองค์กร ต่าง ๆ
ภายในชุมชนและระหว่างชุมชน

๑.๓ แก่อบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านต่าง ๆ

๑.๔ ลงมือปฏิบัติจริง

๑.๕ ถ่ายถอดประสบการณ์และสรุปบทเรียนที่จะนำไปสู่การปรับปรุง กระบวนการ
ทำงานที่เหมาะสม

๒. การพัฒนาผู้นำเครือข่าย เพื่อให้ผู้นำเกิดความมั่นใจในความสามารถที่มีจะช่วย
ให้สามารถริเริ่มกิจกรรมการแก้ไขปัญหา หรือกิจกรรมการ พัฒนาได้ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

๒.๑ แลกเปลี่ยน เรียนระหว่างผู้นำทั้งภายในและภายนอกชุมชน

๒.๒ สนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนอย่างต่อเนือง และสนับสนุน ข้อมูล
ข่าวสารที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องจะทำให้
เกิดกระบวนการจัดการและจัดองค์กรร่วมกัน

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ พัฒนา
ชนบทว่ารัฐต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ดังนี้

๑. ร่วมศึกษา ค้นคว้าปัญหา สาเหตุของปัญหาที่เกิดในชุมชน ตลอดจนความต้องการของ
ชุมชน

๒. ร่วมค้นคว้า สร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อ
สร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน

๓. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัด แก้ไขและสนอง
ความต้องการของชุมชน

๔. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

๕. ร่วมหรือปรับปรุงระบบการบริหารการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๖. ร่วมลงทุนในกิจกรรมของชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน

๗. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

๘. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งโดย
เอกชนและรัฐบาลให้คงไว้^{๑๖}

^{๑๖} ไพรัตน์ เตชะรินทร์, “นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน” ในการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษา นโยบายสาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล ,๒๕๒๗), หน้า ๖-๗.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ ได้กล่าวถึง ขั้นตอน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของนโยบายการพัฒนา คือ

๑. ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมตลอดถึงความต้องการของชุมชน
๒. ร่วมค้นหาและสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน รวมตลอดถึงความต้องการของชุมชน
๓. ร่วมวางนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไขตลอดจนสนองความต้องการของชุมชน
๔. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
๕. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
๖. ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการในชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
๗. ร่วมปฏิบัติงานตามนโยบาย หรือแผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

๘. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้^{๑๗}
 โกวิท พวงงาม ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชน ในการพัฒนาควรมี ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือถ้าหากชาวบ้านยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อม ไร้ประโยชน์ เพราะชาวบ้านจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น
๒. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวบ้านรู้ จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผน
๓. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจนแต่ก็มีแรงงานของตนเองที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดต้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนิน กิจกรรมอย่างใกล้ชิด
๔. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวบ้านย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำ ไปนั้นได้รับผลดี ได้รับ

^{๑๗} ทวีทอง หงส์วิวัฒน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพฯ:ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗) , หน้า ๖-๗.

ประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันใน โอกาสต่อไปจึงอาจจะประสบความสำเร็จมากกว่า^{๑๘}

สมศักดิ์ สามัคคีธรรม ได้ระบุว่าความสำคัญของการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการกำหนดนโยบาย มีความสำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง โดยการทำให้ความไม่พอใจของประชาชนต่อโครงการหรือนโยบายของรัฐ แทนที่จะแสดงออกในรูปของการทำลาย หรือการใช้ความรุนแรง ก็ให้มีทางระบายออกได้โดยการยื่นหนังสือ การเจรจาอย่างสันติ ที่ยืนอยู่บนความไว้เนื้อเชื่อใจต่อกัน มีการใช้ข้อมูลในการประกอบการเจรจา ใช้หลักการของความมีเหตุผลและการประนีประนอม เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและแก่ประเทศชาติอย่างแท้จริง

๒. การเปิดให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะในนโยบาย ยังทำให้ผู้บริหารประเทศสามารถเข้าถึงข้อมูลจากแหล่งที่มาอันหลากหลายผู้มีอำนาจตัดสินใจในนโยบายก็มีทางเลือกได้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้การตัดสินใจนโยบาย สามารถกระทำได้อย่างรอบคอบและรอบด้านมากขึ้นด้วย ในกรณีนี้ยังเป็นการช่วยลดผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าอีกด้วย

๓. ในการกำหนดนโยบาย หรือดำเนินโครงการของรัฐ หากเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมโดยผ่านกระบวนการที่ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของทุก ๆ ฝ่ายแล้ว ไม่ว่าจะมีส่วนร่วมโดยผ่านรูปแบบใด ๆ ก็ตาม จะทำให้โครงการดังกล่าวนั้น ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและมีความชอบธรรมมากขึ้น เนื่องจากเป็นโครงการที่หลาย ๆ ฝ่ายได้ร่วมกันกำหนดและมีส่วนร่วมในการสร้างขึ้นมา นอกจากนี้ ประชาชนก็จะเกิดการยอมรับและอาจทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของโครงการร่วมกันอีกด้วย

๔. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการก่อรูปโครงการของรัฐนั้น ถือว่าเป็นกลไกอันสำคัญ กลไกหนึ่งในการที่ประชาชนจะสามารถตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจสำหรับตัดสินใจของรัฐอันทำให้การกำหนดโครงการสามารถกระทำได้อย่างโปร่งใส ลดการทุจริตและข้อผิดพลาดต่าง ๆ ลงได้ ด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นมิติอันสำคัญของระบบการปกครองการบริหารที่เรียกว่า “ธรรมาภิบาล”^{๑๙}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมถือว่าเป็นกลไกอันสำคัญมีความสำคัญต่อการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากทำให้ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการเกิดความผูกพันในการดำเนินงาน

^{๑๘} โกวิททย์ พวงงาม. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. (เอกสารโรเนียว การบรรยายหลักสูตรการอบรมสารวัตรสืบสวน. กองบัญชาการตำรวจนครบาล. ๒๕๔๕), หน้า ๘

^{๑๙} สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, การพัฒนา การจัดการความขัดแย้ง การมีส่วนร่วม และสังคมเข้มแข็ง, (กรุงเทพฯ : สุภชนิพนธ์ พริ้นติ้งกรุ๊ป), ๒๕๕๑, หน้า ๑๑๖.

๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมี ๕ ทฤษฎี ซึ่ง อคิน รพีพัฒน์^{๒๐} ได้สรุปไว้ดังนี้

๑. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)

Maslow (อ้างถึงใน อคิน รพีพัฒน์) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการ เกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งในการปฏิบัติงานและถ้าจะให้ เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่อง ความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่าลำดับขั้นความต้องการ (hierarchy of needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมาก มีทั้งหมด ๕ ระดับ ดังนี้

๑) ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (survival needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่ อาศัย ยารักษาโรคและความต้องการทางเพศ

๒) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (safety and security needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูก ขโมย ทรัพย์สินหรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

๓) ความต้องการทางด้านสังคม (social needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

๔) ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (self-esteem needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการ ด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความรู้ความสามารถและความสำคัญของบุคคล

๕) ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (self-actualization needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุด ที่อยากจะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการ พิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

๒. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

ยุพาพร รูปงาม^{๒๑} คนเรามีความต้องการทางกายและใจถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูง ตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทาง จิตใจที่

^{๒๐} อคิน รพีพัฒน์, การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภารการพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๗-๘.

แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาไรต์เอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะเกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้นจะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเรา โดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดียอมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

๓. ทฤษฎีสร้างความรู้สึกราชาชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้สึกราชาชาตินิยมให้เกิดขึ้น หมายถึงความรู้สึกรักเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อท้องถิ่น

๔. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการร่วมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าประสงค์โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่าผู้นำปฏิฐาน (positive leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (dynamic leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (negative leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดียอมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยดีนั่นเอง

๕. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยากเพราะใช้กฎหมาย ระเบียบแบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรักแต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่ใช่ไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐเพราะการใช้ระบบบริหาร เป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์

การมีส่วนร่วม มีกรอบแนวคิดที่กว้างขวางและสามารถเกิดขึ้นได้ในขอบเขตและระดับที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับประเภทและประเด็นปัญหา การนิยามการมีส่วนร่วมมักจะเป็นไปในลักษณะการบรรยายองค์ประกอบและรูปแบบของการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียเป็นส่วนใหญ่ เป็นต้นว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจหรือโครงการที่ส่วนราชการจะดำเนินการซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่โดยปกติของประชาชนในชุมชน การทำความเข้าใจถึงผลกระทบและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ส่วนราชการจะดำเนินการและการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างภาครัฐ

^{๒๑} ยุพาพร รูปงาม. การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ. (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๘.

และภาคประชาชน โดยให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและรัฐต้องรับฟังและแก้ไขปัญหาจนประชาชนเกิดความพึงพอใจและมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ภารกิจหรือโครงการนั้นเกิดผลสำเร็จ เพราะเห็นว่าจะเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน^{๒๒}

การมีส่วนร่วม (participation) การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเครือข่าย และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของเครือข่าย ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายที่ดีที่สุด

หลักการมีส่วนร่วม

หลักของการมีส่วนร่วม ในความหมายของการบริหารจัดการจะมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับ “การตัดสินใจ” นั่นคือ การมีส่วนร่วม จะนำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีคุณค่าและอย่างชอบธรรม และต้องเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (meaningful participations) ไม่วางระบบไว้ให้ดูเหมือนว่า ได้จัดกระบวนการให้มีส่วนร่วมแล้วเท่านั้น ถ้าการตัดสินใจที่เกิดจากการมีส่วนร่วมมีความสมเหตุสมผลและชอบธรรมก็ต้องนำไปปฏิบัติ แต่ถ้าผู้มีอำนาจเห็นว่าการตัดสินใจนั้นไม่เหมาะสม ขัดกับการตัดสินใจของการมีส่วนร่วม ก็จะต้องอธิบายได้โดยมีมาตรฐานแห่งความชอบธรรมที่จะเลือกตัดสินใจเช่นนั้น โดยที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับได้

หากจะดูแผนภูมิของการมีส่วนร่วม (ดูแผนภูมิการมีส่วนร่วม : Participation continuum) จะเห็นว่ามิตั้งแต่น้อยที่สุดของการมีส่วนร่วม คือ “แจ้งเพื่อทราบ” นั่นคือ ได้ตัดสินใจไปแล้วจึงมาแจ้งให้ทราบ ถ้าเป็นเรื่องเล็กน้อยอาจไม่สร้างปัญหากระบวนการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องถ้าเห็นว่าการตัดสินใจนั้นอาจมีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็ควรจะต้องมี “การปรึกษาหารือ” ก็ถือว่ามีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้นมาอีกเล็กน้อย คือได้รับฟังความคิดเห็นก่อนตัดสินใจ วิธีการที่มักจะหยิบขึ้นมาทำกันบ่อยๆในระดับนี้คือ “การทำประชาพิจารณ์” หรือ “การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน” ต้องเน้นย้ำว่ากระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะต้องทำตั้งแต่เริ่มคิดและตระหนักถึงปัญหา (ไม่ใช่ทำเมื่อได้ตัดสินใจไปแล้วและได้รับการประท้วง) เช่น ตระหนักว่ามีปัญหาเรื่องจำนวนขยะที่เพิ่มขึ้น มีความจำเป็นที่จะต้องหาที่ทิ้งขยะ จึงจัดการให้คนมามีส่วนร่วมเพื่อคิดหาวิธีแก้ปัญหา ร่วมกัน กระบวนการมีตั้งแต่ จัดเวทีคุยกันในกลุ่มเล็ก เคาะประตูบ้าน ใช้แบบสอบถาม แล้วประมวลข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อผู้มีอำนาจเพื่อตัดสินใจ การตัดสินใจก็ต้องฟังประเด็นต่างๆ พิจารณาทุกประเด็น และตอบคำถามให้ได้ทุกประเด็น การตัดสินใจต้องมีคุณธรรมและเป็นที่ยอมรับได้ หากไม่ทำ

^{๒๒} คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, สำนักงาน, เอกสารชี้แจงพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖, (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, ๒๕๔๖), หน้า ๙.

กระบวนการมีส่วนร่วมเหล่านี้ แต่มาทำเพียงวิธีการรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการครั้งเดียวหรือสองครั้ง ก็จะเกิดเป็นปัญหา เพราะกลายเป็นเวทีที่แต่ละฝ่าย คือ ฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายค้านมาแสดงจุดยืน ตอกย้ำความเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย มายืนยันว่าฉันถูก เธอผิด เวทีนี้จึงมักจะไม่เหมาะที่จะเป็นเวทีแห่งการมาพูดคุยกันหากมีข้อขัดแย้งกันมาก การปรึกษาหารือหรือการรับฟังความคิดเห็นเฉยๆจะไม่เหมาะสม จำเป็นต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมที่ระดับสูงกว่า คือการร่วมเจรจาหาข้อยุติ (negotiation) หรือ เจรจาโดยมีคนกลางกำกับกระบวนการ (mediation) คนกลางที่มากำกับกระบวนการจะต้องไม่ใช่ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ ผู้ที่จะทำหน้าที่ตัดสินใจคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหลายหรือคู่เจรจา หากทางออกที่ดีที่สุดโดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจนทุกฝ่ายพอใจ ส่วนกระบวนการมีส่วนร่วมระดับสูงสุดคือการลงประชามตินั้น แม้จะดูดีที่แต่ละคนสามารถลงมติ แต่แต่ละคนทีละคนได้ แต่การลงมติดังได้เพียง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” หรือ “เอา” หรือ “ไม่เอา” อาจจะทำให้เกิดความขัดแย้ง ความแตกแยกขึ้นอีก ถ้าสังคมยังไม่เข้าใจกระบวนการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

“กระบวนการมีส่วนร่วม” เป็นกระบวนการที่จะกระจายอำนาจจากผู้มีอำนาจที่แต่เดิมมักจะใช้อำนาจเหนือ (power over หรือ power against) ตามทฤษฎีผู้มีอำนาจจะชอบที่จะใช้อำนาจเหนือ เช่น แม่ซึ่งมีอำนาจมากกว่าลูก ก็มักจะใช้อำนาจเหนือลูก สั่งให้ลูกกลับบ้านก่อนค่ำ มาถึงวันหนึ่งลูกซึ่งโตขึ้นมาเป็นหนุ่มเป็นสาวแล้ว ก็จะขอลับบ้านดึก เพราะจะไปงานวันเกิดเพื่อน แม่ก็ยังใช้อำนาจเหนือให้กลับบ้านภายในหกโมงเย็น ถามว่าลูกสาวจะยังเชื่อและปฏิบัติตามไหม ตามทฤษฎีแล้วหากผู้มีอำนาจยังใช้อิทธิพลเหนือไปเรื่อย ๆ อำนาจนั้น ๆ ก็จะใช้ไม่ได้ เพราะอำนาจที่มีหรือไม่มีนั้นไม่ใช่เรา “มี” หรือ “ไม่มี” “อำนาจ” อย่างเดียว แต่อยู่ที่คนอื่น ๆ ที่อยู่รอบข้างหรือที่เราใช้อำนาจเหนือเขา นั้น เขามองว่าเราเหมาะสมที่จะมีอำนาจเหนือหรือไม่ ซึ่งบางครั้งสำคัญกว่าด้วยซ้ำไป ฉะนั้นแทนที่แม่จะใช้อำนาจเหนือ หันมาใช้อำนาจร่วมกับ (power with) ลงมาพูดคุยกับลูก หากทางออกที่ดีกว่าแทนการสั่งอย่างเดียว ลูกก็จะยินดีปฏิบัติและเชื่อฟังแม่ต่อไป

การมีส่วนร่วม (participation) การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเครือข่าย และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของเครือข่าย ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายที่ดีที่สุด

นอกจากนี้หลักของการมีส่วนร่วม ในความหมายของการบริหารจัดการจะมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับ “การตัดสินใจ” นั่นคือ การมีส่วนร่วม จะนำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีคุณค่าและอย่างชอบธรรม และต้องเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (meaningful participations) ไม่ว่างระบบไว้ให้ดูเหมือนว่าได้จัดกระบวนการให้มีส่วนร่วมแล้วเท่านั้น ถ้าการตัดสินใจที่เกิดจากการมีส่วนร่วมมีความ

สมเหตุสมผลและชอบธรรมก็ต้องนำไปปฏิบัติ แต่ถ้าผู้มีอำนาจเห็นว่าการตัดสินใจนั้นไม่เหมาะสม ขัดกับการตัดสินใจของการมีส่วนร่วม ก็จะต้องอธิบายได้โดยมีมาตรฐานแห่งความชอบธรรมที่จะเลือกตัดสินใจเช่นนั้น โดยที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โคเฮน และอ็อพอพ^{๒๓} ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนของการมีส่วนร่วมดังนี้

ขั้นที่ ๑ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซึ่งเป็นประการแรกที่จะต้องทำ คือ การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญจากนั้นก็เลือกนโยบาย

ขั้นที่ ๒ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ขั้นที่ ๓ การมีส่วนร่วมในการยอมรับผลประโยชน์ ซึ่งต้องรวมผลประโยชน์ทั้งทางบวกและทางลบ

ขั้นที่ ๔ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลสิ่งสำคัญ คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preference) และความหวัง (Expectation) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้

เจมส์ค็อกซ์ ปิ่นทอง ได้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
๒. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ
๓. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติการ
๔. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล^{๒๔}

ถ้าเห็นว่าการตัดสินใจนั้นอาจมีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็ควรจะต้องมี “การปรึกษาหารือ” ก็ถือว่ามีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้นมาอีกเล็กน้อย คือได้รับฟังความคิดเห็นก่อนตัดสินใจ วิธีการที่มักจะหยิบขึ้นมาทำกันบ่อยๆในระดับนี้คือ “การทำประชาพิจารณ์” หรือ “การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน” ต้องเน้นย้ำว่ากระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะต้องทำตั้งแต่เริ่มคิดและตระหนักถึงปัญหา (ไม่ใช่ทำเมื่อได้ตัดสินใจไปแล้วและได้รับการประท้วง) เช่น ตระหนักว่ามีปัญหาเรื่องจำนวนขยะที่เพิ่มขึ้น มีความจำเป็นที่จะต้องหาที่ทิ้งขยะ จึงจัดการให้คนมามีส่วนร่วมเพื่อคิดหาวิธีแก้ปัญหาร่วมกัน กระบวนการมีตั้งแต่ จัดเวทีคุยกันในกลุ่มเล็ก เคาะประตูบ้าน ใช้แบบสอบถาม แล้วประมวลข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อผู้มีอำนาจเพื่อตัดสินใจ การตัดสินใจก็ต้องฟังประเด็นต่างๆ พิจารณาทุกประเด็น และตอบคำถามให้ได้ทุกประเด็น การตัดสินใจต้องมีคุณธรรมและ

^{๒๓} พัชรี พงษ์ศิริ, การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการการจัดการจัดงาน , (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑), หน้า ๖.

^{๒๔} เจมส์ค็อกซ์ ปิ่นทอง, การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๕), หน้า ๑๑ - ๑๓.

เป็นที่ยอมรับได้ หากไม่ทำกระบวนการมีส่วนร่วมเหล่านี้ แต่มาทำเพียงวิธีการรับฟังความคิดเห็น อย่างเป็นทางการครั้งเดียวหรือสองครั้ง ก็จะเกิดเป็นปัญหา เพราะกลายเป็นเวทีที่แต่ละฝ่าย คือ ฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายค้านมาแสดงจุดยืน ตอกย้ำความเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย มายืนยันว่าฉันถูก เธอผิด เวทีนี้จึงมักจะไม่ใช่เวทีแห่งการมาพูดคุยกัน หากมีข้อขัดแย้งกันมาก การปรึกษาหารือ หรือการรับฟังความคิดเห็นเฉยๆจะไม่เหมาะสม จำเป็นต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมที่ระดับสูงกว่า คือการร่วมเจรจาหาข้อยุติ (negotiation) หรือ เจรจาโดยมีคนกลางกำกับกระบวนการ (mediation) คนกลางที่มากำกับกระบวนการจะต้องไม่ใช่ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ ผู้ที่จะทำหน้าที่ตัดสินใจ คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหลายหรือคู่เจรจา หากทางออกที่ดีที่สุดโดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจนทุกฝ่ายพอใจ ส่วนกระบวนการมีส่วนร่วมระดับสูงสุดคือการลงประชามตินั้น แม้จะดูดีที่แต่ละคนสามารถลงมติ แต่ละคนที่ละคนได้ แต่การลงมติดังได้เพียง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” หรือ “เอา” หรือ “ไม่เอา” อาจจะทำให้เกิดความขัดแย้ง ความแตกแยกขึ้นอีก ถ้าสังคมยังไม่เข้าใจกระบวนการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

“กระบวนการมีส่วนร่วม” เป็นกระบวนการที่จะกระจายอำนาจจากผู้มีอำนาจที่แต่เดิมมักจะใช้อำนาจเหนือ (power over หรือ power against) ตามทฤษฎีผู้มีอำนาจจะชอบที่จะใช้อำนาจเหนือ เช่น แม่ซึ่งมีอำนาจมากกว่าลูก ก็มักจะใช้อำนาจเหนือลูก สั่งให้ลูกกลับบ้านก่อนค่ำ มาถึงวันหนึ่งลูกซึ่งโตขึ้นมาเป็นหนุ่มเป็นสาวแล้ว ก็จะขอลับบ้านดึก เพราะจะไปงานวันเกิดเพื่อน แม่ก็ยังใช้อำนาจเหนือให้กลับบ้านภายในหกโมงเย็น ถามว่าลูกสาวจะยังเชื่อและปฏิบัติตามไหม ตามทฤษฎีแล้ว หากผู้มีอำนาจยังใช้อิทธิพลเหนือไปเรื่อย ๆ อำนาจนั้น ๆ ก็จะใช้ไม่ได้ เพราะอำนาจที่มีหรือไม่มีนั้น ไม่ใช่เรา “มี” หรือ “ไม่มี” “อำนาจ” อย่างเดียว แต่อยู่ที่คนอื่น ๆ ที่อยู่รอบข้างหรือที่เราใช้อำนาจเหนือเขา นั้น เขามองว่าเราเหมาะสมที่จะมีอำนาจเหนือหรือไม่ ซึ่งบางครั้งสำคัญกว่าด้วยซ้ำไป ฉะนั้น แทนที่แม่จะใช้อำนาจเหนือ หันมาใช้อำนาจร่วมกับ (power with) ลงมาพูดคุยกับลูก หากทางออกที่ดีกว่าแทนการสั่งอย่างเดียว ลูกก็จะยินดีปฏิบัติและเชื่อฟังแม่ต่อไป

การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศนั้นว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทัศน์ปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ยินยอมปฏิบัติตาม (compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ ได้มีการดำเนินการแก้ปัญหาความไม่เรียบร้อยในห้องเรียนโดยกระบวนการมีส่วนร่วม หลังจากพยายามด้วยวิธีการใช้ไม้เรียว ใช้กฎกติกาที่ครูอาจารย์ออกกฎ หรือวางระเบียบให้นักเรียนปฏิบัติ แต่การยอมรับก็ยังไม่ได้ผลดีนัก ครูประจำชั้นได้ชวนนักเรียนในห้องให้ร่วมกัน “ตระหนัก” ถึงปัญหาในห้องเรียน เช่น ความสกปรก การแต่งกายนักเรียน การไม่มีระเบียบในห้องเรียน ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมที่จะวางกติกาตนเอง จนในที่สุดได้ระเบียบปฏิบัติประจำห้องที่ครู

รับ เอามาจัดพิมพ์ติดไว้ในห้อง ปรากฏว่าได้รับการยอมรับและการปฏิบัติตามอย่างดีกว่ากฎกติกาที่ครูกำหนดกติกาขึ้น ตัวอย่างเช่นนี้ เป็นตัวอย่างที่สามารถจะนำไปใช้ในองค์การหรือรัฐวิสาหกิจที่จะสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมที่จะเป็นเครื่องมือของการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพต่อไป^{๒๕}

องค์ประกอบการมีส่วนร่วม

๑. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

๒. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยได้รับข้อมูลและมีความหมาย

๓. การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมหรือการได้รับการเยียวยาความเสียหาย

ที่ผ่านมานักวิชาการหลายฝ่ายต่างมีความเห็นร่วมกันว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงต้องประกอบด้วยลักษณะทั้ง ๓ ประการดังที่กล่าวมานี้ และถือเป็นตัวชี้วัดของความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของรัฐในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไรก็ตาม “การมีส่วนร่วม” ในกรอบความคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนาจะมีฐานความคิดที่แตกต่างอยู่ ๔ แนวทาง คือ

๑. กรอบความคิดที่เป็นความเชื่อในศักยภาพของ ปัจเจกชน ที่จะมี สิทธิ ในการแสดงความคิดเห็นของตนต่อการพัฒนาชุมชนที่ตนสังกัด และสามารถรวมตัวกันในรูปแบบของประชาคม เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมของชุมชน

๒. การมีส่วนร่วมในแนว ชุมชนนิยม ซึ่งเน้นความสำคัญของชุมชนมากกว่าปัจเจกชนหรือคนแต่ละคนในการร่วมกันกำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนร่วมกัน

๓. แนวคิดเชิงผสมผสานระหว่างปัจเจกชนกับชุมชนนิยม

๔. หลักการจัดการร่วมกันระหว่างรัฐและชุมชน

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ความเชื่อในศักยภาพของปัจเจกชน การมีส่วนร่วมทางสังคมขึ้นบนพื้นฐานความเชื่อในระบอบประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญในเรื่อง “สิทธิ” และ “ความเสมอภาค” ระหว่างประชาชนและความเชื่อเรื่องการมีส่วนร่วมยังมีความเกี่ยวพันลึกซึ้งกับความเชื่อในเรื่อง “ปัจเจกชน” ที่มีความสามารถและศักยภาพที่สามารถคิดเองเป็น ตัดสินใจเองได้ และสามารถรวมตัวกันในรูปแบบของ “ประชาคม” เพื่อร่วมกันจัดการกิจการของชุมชนและเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของทุกคน ภายใต้กฎกติกาที่กำหนดร่วมกันและตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่ง “การเสียสละ” และความสมัครใจที่จะเข้าสู่ “พันธ

^{๒๕} วันชัย วัฒนศัพท์. การมีส่วนร่วมกับการพัฒนาองค์กร บรรยายในการสัมมนาอาจารย์และลูกจ้างภา
ภาครัฐวิสาหกิจ เรื่อง “ระบบทวิภาคีกับการแก้ปัญหาแรงงานในรัฐวิสาหกิจ, วันที่ (๖-๘ มีนาคม ๒๕๔๖) โรงแรม
พญาเนเตอร์ เมืองพัทยา ชลบุรี จัดโดย กองรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวง
แรงงาน

สัญญาทางสังคม” (Social Contracts) ตามเกณฑ์แห่ง “เสรีภาพ” และ “สิทธิขั้นพื้นฐาน” บางประการ

๒. ความเชื่อในแนวคิดชุมชนนิยม ได้รับอิทธิพล Tonnies ซึ่งเป็นนักสังคมวิทยาเยอรมันในศตวรรษที่ ๑๙ ซึ่งอธิบายคู่ตรงข้ามของชุมชนขนาดเล็ก (Gemeinschaft) ซึ่งสมาชิกมีการรู้จักกันเป็นการส่วนตัวในลักษณะของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Face-to-Face Relations) เปรียบเทียบกับสังคมขนาดใหญ่ (Gesellschaft) ซึ่งสมาชิกไม่ได้รู้จักกันเป็นการส่วนตัวแต่ติดต่อสัมพันธ์กันตามบทบาทและสถานภาพในยุโรปในศตวรรษที่ ๑๙ ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นอุตสาหกรรม

๓. การผสมผสานฐานคิดของปัจเจกชนและชุมชนนิยม แนวคิดในเรื่องนี้มุ่งเน้นไปที่ประเด็นของการสร้างทุนทางสังคม บนพื้นฐานของการสร้างประชาสังคม โดยมีฐานรากทางความคิดที่ตั้งอยู่บนความเชื่อในศักยภาพของปัจเจกชน แต่ในขณะเดียวกันเขาก็ปฏิเสธความสุดโต่งในชุมชนนิยมที่ความเชื่อมั่น ศรัทธา จนเกิดการขับเคลื่อนในลักษณะประชาสังคมที่ไม่อยากให้รัฐเข้ามายุ่งเกี่ยวในชุมชน และในทางตรงกันข้ามอาจจะต้องมีการเปิดช่องว่างให้รัฐเข้ามายุ่งเกี่ยวได้ในฐานะที่เป็นองค์การที่พร้อมจะมีการสนับสนุนช่วยเหลือ และมีส่วนในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความยุติธรรมมากที่สุด

๔. หลักการจัดการร่วมกัน ระหว่างรัฐและชุมชน การมีส่วนร่วมแบบหลักการจัดการร่วมกันส่วนใหญ่เป็นการมีส่วนร่วมในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างรัฐกับชุมชน ทั้งนี้ผ่านมามีปัญหาบางประการในกิจกรรม โครงการ หรือนโยบายสาธารณะของภาครัฐ เป็นต้นว่า

๑. ทุกภาคส่วนหรือบางกลุ่มในชุมชนยังไม่ได้มีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกัน

๒. เกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นในหน่วยราชการระหว่างระดับนโยบายและในระดับปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่

๓. เกิดปัญหาความขัดแย้งหรือการกระทบกระทั่งกับชุมชนใกล้เคียง ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยหน่วยงานภาครัฐเข้าไปจัดการหรือไกล่เกลี่ยข้อพิพาท อย่างไรก็ตามรูปแบบการจัดการร่วมกันเป็นรูปแบบที่นักวิชาการหลายคนให้ความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่รูปแบบ กฎเกณฑ์ รวมทั้งใครควรเข้ามาจัดการร่วมกันย่อมต้องแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่และในแต่ละสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งไม่มีสูตรสำเร็จตายตัว

สรุปจากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมยังมีการแบ่งแยกออกเป็น ๒ ลักษณะ กล่าวคือ

๑. การมีส่วนร่วมเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่เป็นการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องตามระบบขององค์กร ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมตามหน้าที่ที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมตามขอบเขตที่องค์กรได้วางนโยบายไว้ และการมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นอย่างไม่มีโครงสร้าง อาจเป็น

การร่วมตกลงกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มหรือในบรรยากาศของความเป็นส่วนตัวมากกว่าลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ

๒. การมีส่วนร่วมทางตรง ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงที่สมาชิกหรือการรวมกลุ่มต่าง ๆ โดยได้มีส่วนร่วมแบบทันที แต่ทุกคนมีสิทธิและโอกาสที่จะแสดงการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องโดยผ่านองค์กรที่จัดตั้งโดยประชาชน และการมีส่วนร่วมทางอ้อม โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน กรรมการของกลุ่มหรือชุมชน^{๒๖}

๒.๔ รูปแบบการมีส่วนร่วม

โกวิทย์ พวงงาม ได้เสนอช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ดังเช่น

๑. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ทั้งแผนพัฒนา ๕ ปี และแผนพัฒนาประจำปี โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดการจัดทำแผนพัฒนา โดยการร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมเพื่อการพัฒนาในรูปแบบของกระบวนการทำประชาคมที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวม ร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. การมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่งตั้งผู้แทนประชาชนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อ จัดจ้าง เพื่อให้เกิดความถูกต้องโปร่งใสและเป็นธรรม

๓. การให้ประชาชนมีสิทธิในการเข้าร่วมประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้งและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่เข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมสภาด้วย

๔. การให้ประชาชนมีสิทธิในการเสนอข้อบัญญัติ เพื่อให้สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาออกข้อบังคับตำบล ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๕. ประชาชนมีสิทธิถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความประพฤติเสื่อมเสียตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒^{๒๗}

^{๒๖} Cohen J.M. and Uphoff N.T., *Participation's Place in Rural Development: Seeking Clarity Through Specific, World Development*, (New York : Cornell University, 1977), pp.231-234.

^{๒๗} โกวิทย์ พวงงาม, *มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น วิสัยทัศน์กระจายอำนาจและการบริหารท้องถิ่น*, กรุงเทพฯ : เสมาธรรม, ๒๕๕๐, หน้า ๒๔.

วัชรินทร์ อินทรพรม ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งใน การพัฒนา ทั้งในระดับองค์กร ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ โดยเฉพาะองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์กรปกครองที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้มากที่สุด เนื่องจากเป็นองค์กรปกครองที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลกลางให้ประชาชนมี อำนาจในการปกครองตนเอง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเสมือนรัฐบาลของ ท้องถิ่น มีอำนาจในการบริหารพัฒนาท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระ และสามารถตอบสนองต่อ ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้มากที่สุด รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน เป็นการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาผ่านท้องถิ่นเพื่อให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารและพัฒนา ท้องถิ่นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด ด้วยการแสดงความคิดเห็น การเสนอแนะหรือการเสนอความต้องการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในรูปของการใช้ สิทธิเลือกทางเลือกเพื่อให้เป็นฉันทามติ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมใน การติดตามประเมินผลให้การดำเนินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่าน กระบวนการ นโยบายสาธารณะที่สำคัญ ๓ ส่วนหลัก คือ ๑) การมีส่วนร่วมในการผลักดันนโยบาย ๒) การติดตามและประเมินผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ ๓) การสะท้อนกลับถึง ค่านิยมต่อของ ประชาชน นโยบาย เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงนโยบายให้ดียิ่งขึ้นต่อไป^{๒๘}

การมีส่วนร่วมของประชาชน

ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมี ดังนี้

๑. หลักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างทางราชการกับประชาชน โดย ยึดถือความ ศรัทธาของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานหรือต่อบุคคล
๒. หลักการจัดความชัดเจน ความชัดเจนในเรื่องผลประโยชน์และความคิด จะมี อิทธิพลต่อการดำเนินงานพัฒนาเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้งานหยุดชะงักและล้มเหลว
๓. หลักการสร้างอุดมการณ์และค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์ ความอดทน การร่วมมือ การซื่อสัตย์และการพึ่งตนเอง เพราะอุดมการณ์เป็นเรื่องที่จะจูงใจประชาชนให้ ร่วมสนับสนุนนโยบาย และเป้าหมายการดำเนินงาน และอาจก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
๔. การให้การศึกษอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นการส่งเสริมให้คนมีความรู้ความคิด ของตนเอง ช่วยให้ประชาชนมั่นใจในตนเองมากขึ้น การให้การศึกษอบรมโดยให้ ประชาชนมีโอกาสทดลองคิด

^{๒๘} วัชรินทร์ อินทรพรม, “รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน”, วารสาร บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปีที่ ๘(๓) กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๗, หน้า ๒๗๘.

ปฏิบัติ จะช่วยให้ประชาชนสามารถคุ้มครองตนเองได้ รู้จักวิเคราะห์เห็นคุณค่าของงานและนำไปสู่การเข้าร่วมในการพัฒนา

๕. หลักการทำงานเป็นทีม สามารถนำมาใช้ในการแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาได้

๖. หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงานจะทำให้เกิดพลังในการทำงานและทำให้งานเกิดประสิทธิภาพ^{๒๙}

สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษาและทบวงมหาวิทยาลัย ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ๒ ประการคือ

๑. การจัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

๑.๑ จัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ

๑.๒ จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือจัดทัศนศึกษาระหว่างกลุ่มองค์กร ต่าง ๆ ภายในชุมชนและระหว่างชุมชน

๑.๓ แก่อบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านต่าง ๆ

๑.๔ ลงมือปฏิบัติจริง

๑.๕ ถ่ายถอดประสบการณ์และสรุปบทเรียนที่จะนำไปสู่การปรับปรุง กระบวนการทำงานที่เหมาะสม

๒. การพัฒนาผู้นำเครือข่าย เพื่อให้ผู้นำเกิดความมั่นใจในความสามารถที่มีจะช่วยให้สามารถริเริ่มกิจกรรมการแก้ไขปัญหา หรือกิจกรรมการ พัฒนาได้ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

๒.๑ แลกเปลี่ยน เรียนระหว่างผู้นำทั้งภายในและภายนอกชุมชน

๒.๒ สนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุน ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดกระบวนการจัดการและจัดองค์กรร่วมกัน^{๓๐}

^{๒๙} ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชนบท. ในเอกสาร การสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน. (นนทบุรี: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๒), หน้า ๓๖๒.

^{๓๐} สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐาน อุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. (กรุงเทพฯ: เอส. อาร์. พริน ตัง, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑๘.

สรุปรูปแบบการมีส่วนร่วม อาจหมายถึงรวมถึงการมีเวทีแลกเปลี่ยน ระหว่างภาครัฐกับชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน โดยมีวิธีและรูปแบบที่หลากหลายที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป็นนโยบายที่เป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างผู้นำในชุมชนและภายนอกชุมชน เพื่อผลประโยชน์สูงสุดของชุมชน

๒.๕ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

คำว่า “นโยบายสาธารณะ” (Public Policy) หรือที่นิยมเรียกกันว่า “นโยบาย” เป็นคำที่เรา มักได้ยินกันในวงราชการหรือการบริหารภาครัฐ (Public sector) เสมอ เช่น เรามักได้ยินข้าราชการ ประจำตอบคำถามของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ที่ขอสัมภาษณ์ว่า “เรื่องนี้เป็นเรื่องนโยบายผมให้ สัมภาษณ์ไม่ได้ ต้องขอหารือท่านรัฐมนตรีก่อน” หรือบางครั้งในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงบาง ท่านได้ออกคำสั่งย้ายอธิบดีบางกรมหรือผู้ว่าราชการจังหวัดบางจังหวัดนอกฤดูการโยกย้าย เมื่อ ผู้สื่อข่าวสอบถามถึงเหตุผลที่มีการโยกย้ายก็มักจะตอบว่า “เพราะไม่สนองตามนโยบายของ กระทรวง” เป็นต้น แต่ข้าราชการประจำที่ถูกโยกย้ายมักจะอ้างว่าเป็นการกลั่นแกล้งจากฝ่าย การเมืองและไม่เป็นธรรมเช่นกัน

อย่างไรก็ดี แม้ว่าในปัจจุบัน คำว่านโยบายจะนิยมใช้อย่างกว้างและแพร่หลาย แต่ผู้ใช้ส่วน ใหญ่ยังขาดความเข้าใจความหมายที่ถูกต้องและตรงกัน เช่น ข้าราชการประจำระดับผู้อำนวยการกอง บางท่านมักจะให้สัมภาษณ์หรือแถลงข่าวแก่ผู้สื่อข่าวว่า “กองของผมมีนโยบายอย่างนั้นอย่างนี้” เป็น ต้น คำถามก็คือ “นโยบาย” คืออะไร ทำไมจึงต้องเข้าใจความหมายของนโยบาย ใครมีอำนาจในการ กำหนดและตัดสินใจปัญหา นโยบาย รวมตลอดถึงคำถามว่า ซึ่งในความหมายของคำว่านโยบายได้มี นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้^{๓๑}

อมร รักษาสัตย์ ได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะว่า หมายถึง ความคิดของรัฐบาลที่ว่า จะทำอะไร หรือไม่ อย่างไร เพียงใด เมื่อไหร่ โดยมีองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ ๑) การกำหนด เป้าหมายของสิ่งที่ต้องการกระทำ ๒) การกำหนดแนวทางใหม่ ๆ และ ๓) การกำหนดการสนับสนุน ต่าง ๆ^{๓๒}

สารานุกรมเสรี ได้ให้ความหมายของ นโยบายสาธารณะ (อังกฤษ: public policy) หมายถึง แนวทางกิจกรรม การกระทำ หรือการเลือกตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลได้ทำการตัดสินใจและ กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อชี้้นำให้มีกิจกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้

^{๓๑} ถวัลย์ วรเทพพิพิงษ์, การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ , (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๔๐), หน้า ๓-๔.

^{๓๒} อมร รักษาสัตย์, การพัฒนานโยบาย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๐), หน้า ๒๐.

กำหนดไว้ โดยมีการวางแผน การจัดทำโครงการ วิธีการบริหารหรือกระบวนการดำเนินงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยวิธีปฏิบัติงานที่ถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และความต้องการของประชาชน ผู้ใช้บริการในแต่ละเรื่อง^{๓๓}

David Easton^{๓๔} นโยบายสาธารณะ หมายถึง การจัดสรรผลประโยชน์ หรือคุณค่าแก่สังคม ซึ่งกิจกรรมของระบบการเมืองนี้จะกระทำโดยบุคคลผู้มีอำนาจสั่งการ ซึ่งสิ่งที่รัฐบาลตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำเป็นผลมาจาก “การจัดสรรค่านิยมของสังคม” ทั้งนี้ Easton ได้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตัดสินใจนโยบายกับประชาชนในสังคมว่า การตัดสินใจนโยบายใดๆ ของรัฐบาลจะต่อค้ำถึงค่านิยมและระบบความเชื่อของประชาชนในสังคมเป็นสำคัญ

Ira Sharkansky^{๓๕} นโยบายสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่กระทำโดยรัฐบาล ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของรัฐบาล อาทิเช่น การจัดการศึกษา การจัดสวัสดิการ และการก่อสร้างทางหลวง โดยรัฐ รวมทั้งข้อกำหนดและระเบียบในการควบคุมและกำกับกับการดำเนินกิจกรรมของปัจเจกบุคคล และนิติบุคคลทั้งหมด ตลอดจนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ อาทิ เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อยของตำรวจ การตรวจสอบราคาสินค้า การควบคุมการจำหน่ายยาและอาหาร เป็นต้น

James E. Anderson^{๓๖} นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางการปฏิบัติของรัฐที่มีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างและติดตามด้วยผู้กระทำ หรือการปฏิบัติ ซึ่งอาจจะปฏิบัติโดยคนๆ เดียวหรือคณะบุคคลก็ได้ ในการทำงานที่แก้ปัญหาคือเกี่ยวข้องกับ มืองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

- ๑) ต้องมีวัตถุประสงค์
- ๒) เป็นแนวทางปฏิบัติ
- ๓) การปฏิบัติจะต้องเกิดขึ้นจริง
- ๔) การปฏิบัติจะเป็นไปในเชิงบวก หรือเชิงลบก็ได้

Thomas R. Dye^{๓๗} นโยบายสาธารณะ หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ สิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำ จึงครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ทั้งหมดของรัฐบาลทั้งกิจกรรมที่เป็น

^{๓๓} วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, นโยบายสาธารณะ, เอกสารการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะและการวางแผน, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑.

^{๓๔} David Easton, *The Political System: An inquiry into the state of political science*, (New York : Alfred A. Knopf, 1953), pp. 19-20.

^{๓๕} Ira Sharkansky, *Policy Analysis in Political Science*, (Chicago: Markham, 1970), p 1.

^{๓๖} James E. Anderson, *Politics and Economic Policy-Making*, (Reading, MA.: Addison-Wesley, 1970), p. 1.

^{๓๗} R. Dye, Thomas, *Understanding Public Policy*, (Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc, 1978), pp. 5-6.

กิจวัตร และกิจกรรมที่เกิดขึ้นในบางโอกาส ในส่วนของการเลือกที่จะไม่กระทำนั้น Dye ก็ถือว่า เป็นนโยบายสาธารณะเช่นเดียวกัน อาทิเช่น การที่รัฐบาลบางประเทศยกเลิกนโยบายการเกณฑ์ทหาร นั่นคือ รัฐบาลเลือกที่จะไม่บังคับให้ชายฉกรรจ์ทุกคนต้องเป็นทหารรับใช้ชาติ แต่เปลี่ยนเป็นการรับตามความสมัครใจ

Carl J. Friedrich^{๓๘} นโยบายสาธารณะ หมายถึง ชุดของข้อเสนอเกี่ยวกับการกระทำของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือรัฐบาล ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ประกอบไปด้วยปัญหา อุปสรรค (Obstacles) และโอกาส (opportunity) ซึ่งนโยบายถูกนำเสนอเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาของประชาชนโดยมุ่งที่จะกระทำให้บรรลุเป้าหมาย หรือกระทำให้วัตถุประสงค์ปรากฏเป็นจริง นอกจากนี้ นโยบายสาธารณะจะต้องประกอบด้วยแนวความคิดที่สำคัญเกี่ยวกับเป้าประสงค์ (goal) วัตถุประสงค์ (objective) หรือจุดมุ่งหมาย (purpose) ของสิ่งที่รัฐกระทำ

นโยบายสาธารณะ คือ นโยบายที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนช่วยแก้ไขปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยผลประโยชน์และแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ต่อทั้งประชาชนและรัฐบาล โดยนโยบายสาธารณะแบ่งออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งแต่ละประเภทนั้นก็ขึ้นอยู่กับรัฐบาลแต่ละชุดว่าจะกำหนดและปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะแบบไหน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนมากที่สุด ดังนั้นนโยบายสาธารณะจึงเป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาลที่มุ่งเน้นสร้างผลประโยชน์ให้กับประชาชนเป็นหลัก เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และพัฒนาชีวิตประชาชนให้ดียิ่งขึ้นที่สำคัญต้องให้ความสำคัญในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบายรวมไปถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติถ้าหากสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และตรงกับความต้องการของประชาชนก็จะสามารถช่วยให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้อย่างแท้จริง^{๓๙}

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะมีความสำคัญอย่างไรและเกี่ยวข้องกับใครบ้าง ผู้วิจัยมองว่านโยบายสาธารณะมีความสำคัญอย่างมากทั้งในระดับชนชั้นปกครองและผู้ถูกปกครอง ซึ่งในรัฐไม่มีใครปฏิเสธอำนาจของรัฐได้เพราะตั้งแต่เกิดจนตาย ประชาชนทุกคนต้องแจ้งเกิด นั่นคือจุดเริ่มต้นของการเป็นประชาชนซึ่งเป็นองค์ประกอบของรัฐ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมองว่า นโยบายสาธารณะมีความสำคัญดังต่อบุคคลหลายส่วน ดังนี้

^{๓๘} Carl J. Friedrich, *Man and His Government: An Empirical Theory of Politics*, (New York: McGraw-Hill, 1963), p. 70.

^{๓๙} อิงฟ้า สิงห์น้อย และ รัฐชาติ ทศนัย, “นโยบายสาธารณะ: การบริหารและการจัดการภาครัฐ”, *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, ปีที่ ๖ ฉบับพิเศษ, หน้า ๖๒๒.

๑. สำคัญกับผู้ปกครอง ในที่นี้หมายถึงรัฐบาลที่มีอำนาจในการปกครอง ทั้งในระบอบประชาธิปไตยและระบอบเผด็จการ เนื่องจากนโยบายสาธารณะคือเครื่องมือที่ใช้ในการบริหารประเทศหรือนโยบายสาธารณะคือสิ่งที่รัฐบาลกระทำหรือไม่กระทำ อย่างไรก็ตามนโยบายสาธารณะมีความสำคัญยิ่งต่อรัฐบาลหรือชนชั้นผู้ปกครองเนื่องจากหมายถึงเสถียรภาพของรัฐบาลเองรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยที่มาจาก การเลือกตั้ง การกำหนดนโยบายที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและขึ้นชอกับประชาชนจะส่งให้รัฐบาลนั้นมีเสถียรภาพและยังหมายถึงการกลับมาเป็นรัฐอีกครั้งในการเลือกตั้งสมัยหน้า นโยบายสาธารณะมีความสำคัญต่อผู้กำหนดนโยบายประชาชน และเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาล ดังนี้ หนึ่งความสำคัญต่อผู้กำหนดนโยบายส่วนใหญ่ผู้ที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายของประเทศก็คือฝ่ายการเมืองหรือรัฐบาลหากรัฐบาลกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน ย่อมจะทำให้รัฐบาลได้รับความศรัทธาหรือการยอมรับจากประชาชนมากและจะส่งเสริมให้รัฐบาลมีโอกาสดำรงตำแหน่งในการบริหารประเทศยาวนานขึ้นหรือมีโอกาสได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในการเลือกตั้งครั้งต่อไปอีก

๒. สำคัญกับประชาชน เนื่องจากไม่มีใครปฏิเสธอำนาจรัฐได้ นอกจากนั้นนโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตทางการเมือง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ดังนั้น ประชาชนสามารถแสดงออกถึงปัญหาและความต้องการของตนเป็นระบบ โดยพรรคการเมืองเมื่อหาเสียงเลือกตั้งจะต้องพื้นที่เพื่อตรวจสอบปัญหาสาธารณะและนำปัญหานั้นมากำหนดเป็นนโยบายของพรรค อาทิเช่น พรรคไทยรักไทยได้นำลงพื้นที่พบว่าเกษตรกรประสบปัญหาภาวะหนี้สิน จึงได้นำมากำหนดนโยบายของพรรคคือพักชำระหนี้ ๓ ปี เมื่อชนะการเลือกตั้งก็จะนำนโยบายของพรรคมากำหนดเป็นนโยบายสาธารณะโดยมีการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา อย่างไรก็ตามเมื่อนโยบายถูกนำไปปฏิบัติและปรากฏผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นไปตามวัตถุประสงค์ประชาชนได้รับความพอใจเพราะปัญหาและความต้องการได้รับการตอบสนองและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นย่อมทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในการบริหารของรัฐบาลมากขึ้น ในทางตรงข้ามหากผลลัพธ์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ตกถึงประชาชนอย่างแท้จริงและคุณภาพชีวิตของประชาชนต่ำลงย่อมทำให้ประชาชนขาดความศรัทธาต่อรัฐบาลและอาจไม่ให้การสนับสนุนกลับมาเป็นรัฐบาลอีกต่อไป

๓. สำคัญต่อข้าราชการประจำ ซึ่งมีหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันและมีที่มาที่แตกต่างกันหลายครั้งที่เกิดการแทรกแซงการทำงานของข้าราชการการเมืองต่อข้าราชการประจำ อย่างไรก็ตามนโยบายสาธารณะได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายคือ ข้าราชการการเมืองมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ข้าราชการประจำมีหน้าที่ในการนำนโยบายมาปฏิบัติ และข้าราชการการเมืองจะเป็นข้าราชการประจำในขณะเดียวกันไม่ได้ซึ่ง ที่กล่าวว่า สำคัญต่อข้าราชการประจำ ซึ่งมีหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่

จะได้อาศัยนโยบายเป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมและป้องกันการปฏิบัติตามอารมณ์ของฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ

๔. สำคัญต่อผู้ที่ศึกษานโยบายสาธารณะหนึ่ง ๆ เพื่อนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ ในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสาธารณะและเสนอทางเลือกในการตัดสินใจ เพื่อให้ได้มาซึ่งนโยบายที่นำไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ การศึกษานโยบายสาธารณะย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมทั้งทางวิชาการและในทางปฏิบัติ ทางวิชาการการเรียนรู้นโยบายสาธารณะจะช่วยให้สามารถเข้าใจแนวทางอันเป็นกรอบชี้แนะการบริหารในภาพรวมทั้งหมด นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้ศึกษามีความรู้ความเข้าใจในสาขาที่ตนเองศึกษา ส่วนในทางปฏิบัติ นโยบายสาธารณะจะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าใจในเทคนิคและระเบียบวิธีการในการวิเคราะห์และประเมินผลนโยบาย ย่อมช่วยในการวางแผนพัฒนานโยบายและนำนโยบายไปปฏิบัติให้ได้ผลยิ่งขึ้น^{๔๐}

จุมพล หนีมพานิช^{๔๑} ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของนโยบายสาธารณะไว้ว่ามีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีความสอดคล้องและส่งเสริมซึ่งกันและกัน วัตถุประสงค์ของนโยบายที่ได้นั้นจะต้องชัดเจน วัดได้และปฏิบัติได้ และจะต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวมด้วย เช่น กำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาในปัจจุบันหรือวัตถุประสงค์ในการป้องกันปัญหาในอนาคต ถ้าวัตถุประสงค์ใดตอบสนองเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเท่านั้น ย่อมถือว่าไม่สอดคล้องกับการบริหารประเทศตามระบอบประชาธิปไตย และไม่เป็นวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของนโยบายสาธารณะ

๒. เป็นแนวทางปฏิบัติที่กว้างๆ ของรัฐบาล โดยที่รัฐบาลได้ตัดสินใจในเพื่อให้มีการกระทำหรือดำเนินการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการตัดสินใจเลือกทางเลือกใดนั้น จะต้องผ่านการพิจารณาอย่างสุ่มรอบคอบแล้วว่า เป็นแนวทางที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างดีที่สุดแต่จะกำหนดเป็นแนวทางกว้างๆ ไม่มีรายละเอียดมากนักหรือค่อนข้างเป็นนามธรรม (Abstract) เพื่อให้ฝ่ายข้าราชการประจำ แปลงนโยบายให้เป็นรูปธรรม (Concrete) คือเป็นแผนงาน (Program) หรือโครงการ (Project) ก่อนนำไปปฏิบัติ

๓. มีความเป็นไปได้ในการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ นโยบายสาธารณะที่กำหนดขึ้นนั้นจะต้องมีการกำหนดแนวทางหรือหลักการในการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วย เพื่อให้นโยบายสาธารณะนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หากสิ่งใดก็ตามที่กำหนดขึ้นแล้วไม่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำให้สำเร็จได้ สิ่งนั้น

^{๔๐} ธัญรัตน์ แจ่มใส, การศึกษาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะและการนำนโยบายรับจํานำเข้าของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรไปปฏิบัติในจังหวัดสุรินทร์, (มหาวิทยาลัยบูรพา: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๘), หน้า ๑๕-๑๖.

^{๔๑} สมพิศ สุขแสน, นโยบายสาธารณะและการวางแผน, (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ๒๕๕๑), หน้า ๕-๖.

มิใช่ นโยบายสาธารณะ แต่จะเป็นเพียงความเพ้อฝันมากกว่า หรือหากรัฐบาลออกนโยบายมาเพียงเพื่อตอบสนองการเรียกร้องของกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยไม่มีความจริงใจและจริงจังในการนำไปปฏิบัติก็ไม่ถือว่าเป็นนโยบายสาธารณะที่ดี

๔. เป็นกิจกรรมที่ชอด้วยกฎหมาย หรือเป็นเอกสารที่มีผลทางกฎหมาย มิใช่คำกล่าวลอย ๆ ด้วยวาจา ซึ่งผู้กำหนดนโยบายจะตัดสินใจเพื่อประโยชน์ของคนจำนวนมาก มิใช่ตัดสินใจเพื่อประโยชน์เฉพาะบุคคล และครอบคลุมทั้งกิจกรรมในประเทศ และระหว่างประเทศ

๕. เป็นทางเลือกที่รัฐบาลจะกระทำ โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ทั้งการวิเคราะห์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการบริหารจัดการว่า ทางเลือกนั้นเกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวมจริงหรือไม่

๖. นโยบายสาธารณะนั้นจะต้องมีการประกาศให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้โดยทั่วกัน ซึ่งการประกาศนี้อาจจะกระทำได้ในหลายรูปแบบ เช่น การแถลงต่อรัฐสภา การนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี การประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา การประกาศตามระบบราชการ การประกาศผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ ความสำคัญของนโยบายสาธารณะสามารถจำแนกได้ ๒ ลักษณะที่สำคัญ คือ ความสำคัญต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ

๑. ความสำคัญต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

นโยบายสาธารณะมีความสำคัญต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ๔ ฝ่าย คือ

๑.๑ ความสำคัญต่อประชาชน จากการศึกษาแนวคิดของนโยบายสาธารณะพบว่า นโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตของระบบการเมืองที่สอดคล้องต่อความต้องการหรือข้อเรียกร้องของประชาชน(Demands) และพลังสนับสนุนของประชาชน (supports) นโยบายสาธารณะต้องมีเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชน ปัญหาและความต้องการของประชาชนจำแนกได้เป็น ๓ ประเภทที่สำคัญ ได้แก่

๑.๑.๑ ปัญหาข้อขัดข้อง เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาในอดีต และมีแนวโน้มมากขึ้นในอนาคต เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่น ปัญหาการไม่รู้หนังสือ เป็นต้น

๑.๑.๒ ปัญหาการป้องกัน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นประจำ ถ้าได้มีการเตรียมการป้องกันก็จะสามารถแก้ไขได้ เช่น ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาฝนแล้ง ปัญหาไฟป่า เป็นต้น

๑.๑.๓ ปัญหาเชิงพัฒนา เป็นปัญหาที่ไม่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่จะเกิดขึ้นในอนาคต การมองปัญหาต้องอาศัยวิสัยทัศน์(Vision) ของผู้นำในการมองปัญหาในอนาคตที่เรียกว่า การปฏิบัติการเชิงรุก (proactive) ปัญหาเชิงพัฒนาในปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อเป็นครัวของโลก เป็นศูนย์กลางแห่งแฟชั่น เป็นศูนย์กลางสุขภาพและความงาม เป็นต้น

๑.๒ ความสำคัญต่อนักการเมือง จากการศึกษาแนวความคิดต่อนักการเมือง พบว่า เป็นผู้กำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อจัดสรรคุณค่าทางสังคมให้สอดคล้องต่อข้อเรียกร้องของประชาชน เช่น ข้อเรียกร้องในการปราบปรามผู้มีอิทธิพล ข้อเรียกร้องในการดูแลรักษาสุขภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นต้น

๑.๓ ความสำคัญต่อนักบริหาร จากการศึกษาแนวความคิดของนักบริหาร พบว่า เป็นผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผล(effectiveness) และประสิทธิภาพ(efficiency) นักบริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถในการแปลงนโยบายไปสู่แผน แผนงานและโครงการ รวมทั้งสร้างการยอมรับ สร้างพลังความร่วมมือ และสร้างการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นักบริหารที่ดี คือ ผู้นำนโยบายที่ดีไปสู่การแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชน นักบริหารในที่นี้หมายถึง ข้าราชการในกระทรวงทบวงกรมที่เป็นราชการส่วนกลาง ข้าราชการในจังหวัดและอำเภอส่วนภูมิภาค ข้าราชการและพนักงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล กรุงเทพมหานครและพัทยา นอกจากนี้ยังหมายถึงพนักงานที่มีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติจากองค์การมหาชนองค์การของรัฐ ที่ไม่ใช่ราชการ องค์การรัฐวิสาหกิจ องค์การธุรกิจเอกชน องค์การภาคประชาชนและประชาสังคม ความสำเร็จของการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ(policy implementation) ขึ้นอยู่กับพลังความร่วมมือของทุกคน ทุกองค์การเข้าด้วยกัน

๑.๔ ความสำคัญต่อนักวิชาการ จากการศึกษาแนวความคิดของนโยบายสาธารณะพบว่า ความสำเร็จของนโยบายสาธารณะขึ้นอยู่กับการศึกษาวิเคราะห์วิจัยประเมินผลนโยบายสาธารณะของนักวิชาการที่มีส่วนร่วมและมีบทบาทในการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะมีบทบาทในการประเมินผลนโยบายสาธารณะ นโยบายสาธารณะจะดำเนินการให้สอดคล้องกับคุณค่าทางสังคมที่กำหนดไว้หรือไม่ขึ้นอยู่กับการประเมินแผนงานการประเมินโครงการ การประเมินนโยบายทำให้ทราบถึงความสำเร็จของนโยบายทั้งเนื้อหาสาระและทั้งการปฏิบัติให้เกิดผลฤทธิ์ต่อประชาชน นักวิชาการที่ทำหน้าที่วิเคราะห์และประเมินนโยบาย ต้องมีความเป็นกลางไม่ลำเอียง ใช้หลักวิจัยประเมินผลแบบวิทยาศาสตร์ เพื่อการเสนอนโยบายที่ดีกว่าและหนทางที่จะบรรลุเป้าหมายของนโยบายที่ดีกว่า นักวิชาการจะช่วยเป็นกระจกส่งให้นักการเมืองไม่มีการทุจริตเชิงนโยบาย ด้วยการสร้างกิจกรรมและโครงการจำนวนมากเพื่อใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งค่าใช้จ่ายที่ต้องลงทุนไม่คุ้มกับผลตอบแทนที่รับตามแนวคิดที่เรียกว่า ต้นทุน-ผลตอบแทน (Cost-benefit)

๒. ความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)^๒ หรือสภาพัฒน์ ได้ระบุไว้ว่า นโยบายสาธารณะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศใน ๕ ด้านหลัก คือ

^๒ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๕), หน้า ๒๔-๒๕.

๒.๑ เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการสร้างเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยึดทางสายกลางที่ยืนอยู่บนพื้นฐานความสมดุลที่พอดี รู้จักพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน ความอยู่ดี มีสุขของคนไทย และมีการพัฒนาการอย่างมีคุณภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม โดยยังรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทย สร้างจิตสำนึกให้คนไทยตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการคิด ทักษะคิดและกระบวนการทำงาน ให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการประเทศที่มุ่งสู่ประสิทธิภาพ คุณภาพ รู้เท่าทันและก้าวทันโลกโดยมีความสามารถเลือกใช้ความรู้และเทคโนโลยีอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี และมีความยืดหยุ่นที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงควบคู่กันไปกับความมีคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต ดังนั้น การกำหนดนโยบายสาธารณะจึงต้องจำเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในด้านการสร้างเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒ เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการสร้างสังคมไทยที่พึงประสงค์ สังคมไทยที่พึงประสงค์มี ๓ ด้านคือ

๒.๒.๑ สังคมคุณภาพ ที่ยึดหลักความสมดุลและพึ่งพาตนเองได้ โดยการสร้างคนดี คนเก่ง มีวินัย เคารพกฎหมายและมีความรับผิดชอบ ถึงพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน พัฒนาเมืองและชนบทให้มีความน่าอยู่ มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีระบบการเมืองการปกครองที่โปร่งใส มีกระบวนการยุติธรรมที่เป็นที่พึ่งของประชาชนและมีความเป็นธรรมในด้านสังคม

๒.๒.๒ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยพัฒนาคนให้คิดเป็นทำเป็น เรียนรู้ตลอดชีวิตมีเหตุผลและยอมรับความเปลี่ยนแปลง มีการเสริมสร้างฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีนวัตกรรม (Innovation) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างทุนทางปัญญา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ควบคู่ไปกับการสืบสานประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา และรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

๒.๒.๓ สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน ที่มีการดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าของสังคมไทยที่พึงพาอาศัยเกื้อกูลกัน มีการดูแลกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและยากจน รักษาไว้สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลักของสังคม และพัฒนาเครือข่ายของชุมชนเพื่อความอยู่ดีมีสุขของคนไทย

๒.๓ เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการสร้างความมั่นคงแห่งชาติ การต่างประเทศและอำนวยความยุติธรรม ใน ๖ เรื่องสำคัญ คือ

๒.๓.๑ สร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและประชาชนในการฉีกกำลังสำหรับการเผชิญหน้ากับวิกฤติ ป้องกัน และเตือนภัยล่วงหน้าสำหรับปัญหาความมั่นคงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

๒.๓.๒ นำศักยภาพของกองทัพไทยในยามปกติเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

๒.๓.๓ จัดเตรียมพัฒนากองทัพอย่างเป็นระบบทันสมัยและมีขีดความสามารถที่จะทำการรบได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกระดับสถานการณ์ที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติ

๒.๓.๔ พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันการค้าการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ

๒.๓.๕ กระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านและส่งเสริมความร่วมมือเอเชีย (Asia Cooperation Dialogue: ACD) ตลอดจนดำเนินการทูตเชิงรุกในระดับทวิภาคีและพหุภาคี

๒.๓.๖ การพัฒนาระบบยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นธรรม

๒.๔ เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ใน ๒ ด้านคือ

๒.๔.๑ การพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทยในเวทีโลกภายใต้สภาพเศรษฐกิจและสังคมของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นั้น จะเน้นความสำคัญและทิศทางในการสร้างให้อุตสาหกรรมของประเทศมีความแตกต่าง (differentiation) และเน้นพัฒนาการผลิตเชิงตอบสนองลูกค้าส่วนใหญ่ (mass customization) มากกว่าตอบสนองผู้ผลิตส่วนใหญ่ (mass production) เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาวัฏจักรของการผลิตภัณฑ์ที่มีระยะเวลาสั้นลง ดังนั้นต้องมีการกำหนดจุดยืน (positions) อุตสาหกรรมให้ในตลาดโลกให้ชัดเจน ควบคู่กับการคำนึงถึงความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญ (demand driven) โดยการพัฒนาความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า (customer responsiveness) และส่งมอบสินค้าตรงเวลาและรวดเร็ว เพื่อให้สามารถสร้างความได้เปรียบด้านประหยัดความเร็ว (economies of speed)

๒.๔.๒ การพัฒนาศักยภาพด้านการแข่งขันที่เน้นเสริมสร้างมูลค่าเพิ่มทางด้านความรู้ (know-ledge-based) จำเป็นต้องมีการดำเนินงานทางด้านนวัตกรรม การสร้างพื้นฐานของการวิจัยและการพัฒนา โดยเฉพาะด้านคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์^{๔๓}

สรุปว่า ความสำคัญและองค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ เป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง และการนำนโยบายสาธารณะนั้นไปปฏิบัติให้บรรลุผล เพราะเมื่อเข้าใจองค์ประกอบของนโยบายแล้ว ผู้กำหนดนโยบายจะได้ตัดสินใจกำหนดนโยบายเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในการสร้างความอยู่ดีกินดีแก่คนในประเทศต่อไป

^{๔๓} เสน่ห์ จัยโต, “แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ”, ใน ประมวลสาระชุดวิธานนโยบายสาธารณะและการบริหารโครงการ, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑-๑๒.

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัชรินทร์ อินทพรหม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนา ทั้งในระดับองค์กร ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์กรปกครองที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้มากที่สุดเนื่องจากเป็นองค์กรปกครองที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลกลางให้ประชาชนมีอำนาจในการปกครองตนเอง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเสมือนรัฐบาลของท้องถิ่น มีอำนาจในการบริหารพัฒนาท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้มากที่สุด รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาผ่านท้องถิ่นเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารและพัฒนาท้องถิ่นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด ด้วยการแสดงความคิดเห็นการเสนอแนะหรือการเสนอความต้องการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในรูปของการใช้สิทธิ์เลือกทางเลือกเพื่อให้เป็นฉันทามติ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลให้การดำเนินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่านกระบวนการนโยบายสาธารณะที่สำคัญ ๓ ส่วนหลัก คือ (๑) การมีส่วนร่วมในการผลักดันนโยบาย (๒) การติดตามและประเมินผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ (๓) การสะท้อนกลับถึงค่านิยมต่อของประชาชน นโยบาย เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงนโยบายให้ดียิ่งขึ้นต่อไป^{๔๔}

วิไลดา อินฉัตรและ อนันต์ ธรรมชาลัย ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้ ผลการศึกษาพบว่า

๑. สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้ พบปัญหา ได้แก่ ปัญหาด้านทรัพยากร ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มต่างๆ โดยภาครัฐ และ ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน

๒. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายกรณีพบว่าความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านการเมือง และด้านการศึกษา ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ได้แก่ ด้านความพึงพอใจ ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์และวัฒนธรรมองค์กร/ท้องถิ่น ด้านกระบวนการบริการ ด้านสังคม ด้านตัวแบบการมีส่วนร่วม ด้านรูปแบบนโยบายสาธารณะและเศรษฐกิจ ตามลำดับ

๓. ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้ พบว่า ปัจจัยสถานภาพส่วนบุคคลของผู้มีส่วนได้เสียที่แตกต่างกันมี

^{๔๔} วัชรินทร์ อินทพรหม, “รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน”, วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ปีที่ ๘(๓), กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๗, หน้า ๒๗๘.

ผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ ยกเว้น เพศ อาชีพ

๔. แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้ พบว่า ภาครัฐควรดำเนินการสนับสนุนปัจจัยด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้านกระบวนการบริหารด้านตัวแบบการมีส่วนร่วม ด้านสังคม และด้านการศึกษา ให้กับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ ให้มีความรู้ความเข้าใจต่อการบริหารนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น เพิ่มมากยิ่งขึ้น^{๕๕}

ฐิติมา อุดมศรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยว่า ๑) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อยู่ในระดับปานกลาง ๒) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.๐๕ ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพครอบครัว การรับรู้ข่าวสาร และระยะเวลาในการอาศัยในพื้นที่ ๓) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ควรเร่งรัดหามาตรการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยคำนึงถึงการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างโอกาสให้กลุ่มประชาชนที่มีข้อจำกัดในด้านเวลา อาชีพ รายได้ มีโอกาสเข้ามาส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการสร้างแรงจูงใจ การให้ข้อมูลข่าวสารในทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ในสิทธิ คุณค่า ผลประโยชน์ และมีโอกาสมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น^{๕๖}

อิงฟ้า สิงห์น้อย และ รัฐชาติ ทศนัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายสาธารณะ: การบริหารและการจัดการภาครัฐ พบว่า นโยบายสาธารณะมีความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติเป็นอย่างมาก เพราะส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งประเทศ โดยรัฐบาลต้องออกนโยบายและนำไปปฏิบัติเพื่อช่วยแก้ไขปัญหา หรือ ทำให้ประชาชนที่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ส่วนประชาชนเมื่อ เห็นว่านโยบายของรัฐบาลมีประโยชน์และตอบสนองต่อความต้องการในการดำเนินชีวิต ก็จะทำให้การ สนับสนุนรัฐบาลมากขึ้น หรืออาจจะกล่าวได้ว่า นโยบายสาธารณะเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยผลประโยชน์และแสดง ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ต่อทั้งประชาชนและ

^{๕๕} วิลดา อินฉัตรและ อนันต์ ธรรมชาลัย, “แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้”, JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE, Vol.11 No.๒ May – August 2017, หน้า ๓๘-๓๙.

^{๕๖} ฐิติมา อุดมศรี, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ, Veridian E-Journal, SU Vol.5 No. 3 September - December 2012, หน้า ๒๒๐.

รัฐบาล โดยนโยบายสาธารณะแบ่งออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งแต่ละประเภทยุ่ก็จะแตกต่างกันออกไป ตามความเหมาะสม ส่วนการนำไปใช้บริหารประเทศนั้นก็ขึ้นอยู่กับรัฐบาลแต่ละชุดว่าจะกำหนดและปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะแบบไหน เพื่อตอบสนองความต้องการของ ประชาชนมากที่สุด ดังนั้นนโยบายสาธารณะจึงเป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาลที่มุ่งเน้นสร้างผลประโยชน์ให้ กับประชาชนเป็นหลัก เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และพัฒนาชีวิตประชาชนให้ดียิ่งขึ้น^{๔๗}

คมสันต์ บัวดีบและจันทนา สุทธิจารี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเมืองในการกำหนดนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษานโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ผลการศึกษาพบว่า ภายใต้กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นได้ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นผ่านขั้นตอนการทำประชาคมท้องถิ่น แต่ทว่าข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ก็กลับปรากฏประเด็นที่น่าสนใจว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายสาธารณะของท้องถิ่นได้แก่ ๑) ปัจจัยการเมืองภายใน ซึ่งหมายถึงการตัดสินใจในสภาท้องถิ่นเอง โดยนักการเมืองท้องถิ่นในฐานะตัวแทนของประชาชนในแต่ละเขตเลือกตั้งต่างล้วนแล้วแต่ต่อสู้แข่งขันแย่งชิงนโยบายสาธารณะเพื่อเข้าสู่พื้นที่ของตนเองตามที่ได้มีการหาเสียงไว้และผลงานของนักการเมืองย่อมเป็นเสียงสะท้อนถึงโอกาสที่นักการเมืองจะได้รับการเลือกตั้งในครั้งต่อไป ซึ่งส่งผลต่อภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอทั้งหมด ๒) ปัจจัยการเมืองภายนอก เกิดจากการรวมกลุ่มของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆในท้องถิ่น เช่น กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มธุรกิจท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์ดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักการเมืองท้องถิ่นและต่างฝ่ายล้วนแล้วแต่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นที่ต้องการช่วงชิงและแสวงหาผลประโยชน์ ผ่านการต่อรอง กดดันแทรกแซงการตัดสินใจของนักการเมืองด้วยเหตุนี้ กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะมิได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ตามความต้องการและปัญหาของพื้นที่อย่างแท้จริง หากแต่เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของนักการเมืองเป็นหลัก ดังนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติให้มีกระบวนการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจอย่างเข้มข้น รวมทั้งบทบาทในการตรวจสอบและการกำกับดูแลของราชการส่วนภูมิภาค เช่น ท้องถิ่นจังหวัด และท้องถิ่นอำเภอ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่นให้เป็นประชาธิปไตย แบบปรึกษาหารือ (Deliberative Democracy) และส่งเสริมกิจกรรมเพิ่มองค์ความรู้และปลูกฝังค่านิยมให้แก่ประชาชน^{๔๘}

^{๔๗} อิงฟ้า สิงห์น้อย และ รัฐชาติ ทศนัย, “นโยบายสาธารณะ: การบริหารและการจัดการภาครัฐ”, วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, ปีที่ ๖ ฉบับพิเศษ, หน้า ๖๑๐.

^{๔๘} คมสันต์ บัวดีบและจันทนา สุทธิจารี, “การเมืองในการกำหนดนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษานโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง”, วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, ปีที่ ๙ (๑), มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๑, หน้า ๑-๒.

ชนิษฐา ชุสุข พนาลี ชิวกิดาการและจิตราวดี ฐิตินันทร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการนโยบายสาธารณะในการพัฒนาเมืองขนาดใหญ่ ผลการศึกษาพบว่า นโยบายของเมืองขนาดใหญ่สามารถแบ่งช่วงระยะเวลาออกได้เป็น ๒ ช่วง คือ ๑) พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๓๘ หรือ ก่อนที่จะยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลนคร และ ๒) ในช่วงหลัง พ.ศ. ๒๕๓๘ ที่ขนาดใหญ่ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลนครแล้ว นโยบายในยุคแรกได้รับอิทธิพลมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ และฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๙) หลังปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นต้นมา ปัญหาและความต้องการของประชาชนได้เข้ามามีอิทธิพลในการกำหนดนโยบายของเมืองขนาดใหญ่ ส่วนกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นพบว่าในยุคแรกประชาชนมีส่วนร่วมน้อยมาก แต่ในช่วงหลัง พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นต้นมา ประชาชนในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยผ่านทางแกนนำ หรือ คณะกรรมการชุมชนทางเทศบาลได้มีการเปิดพื้นที่ให้ภาคส่วนต่าง ๆ ได้มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนาเมืองในเวทีต่าง ๆ มากขึ้นกว่าในอดีต อีกทั้งเทศบาลได้ใช้ ICT เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารกับประชาชนในชุมชนมากขึ้นส่งผลให้ประชาชนในเขตเทศบาลนครขนาดใหญ่ไม่เพียงแต่มีส่วนร่วมในการดูแลเมืองผ่านกระบวนการนโยบายสาธารณะ แต่ยังเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของเทศบาลนครขนาดใหญ่ร่วมกัน^{๔๙}

ปิยะพงษ์ บุชบงก์และสุนทรชัย ซอบยศ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายและการบริหารจัดการท้องถิ่นบนฐานของทุนทางสังคม: ทางเลือกการพัฒนาท้องถิ่นในศตวรรษที่ ๒๑ ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดการส่งเสริมนวัตกรรมท้องถิ่นได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในทศวรรษ ที่ผ่านมา หลังจากพบว่าการกระจายอำนาจนำไปสู่ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของท้องถิ่นเพื่อรับมือกับความแตกต่างหลากหลายของปัญหาที่แต่ละท้องถิ่นเผชิญ ซึ่งสร้างมิติใหม่และความแตกต่างเมื่อเทียบกับการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการโดยรัฐบาลในส่วนกลาง ทว่า ในขณะที่แสวงหานวัตกรรมหรือของใหม่อาจทำให้มองข้ามไปได้ว่าของเก่าหรือทุนทางสังคมที่มีรากฐานเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ทางสังคมมีศักยภาพที่จะนำมาพัฒนาท้องถิ่นได้เช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นความไว้วางใจกัน การเกื้อกูลกัน การยึดมั่นในหลักศีลธรรมร่วมกัน การสร้างเครือข่ายทางสังคม การมีบรรทัดฐานและกฎเกณฑ์ทางสังคมร่วมกัน และการมีภูมิปัญญาของตนเองทั้งนี้ บทความชิ้นนี้สำรวจพรมแดนดังกล่าวเพื่อสร้างทางเลือกการพัฒนาท้องถิ่นในศตวรรษที่ ๒๑ ที่นอกเหนือไปจากการแสวงหานวัตกรรม โดยเสนอความเป็นไปได้ของแนวทางการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ

^{๔๙} ชนิษฐา ชุสุข พนาลี ชิวกิดาการและจิตราวดี ฐิตินันทร, “กระบวนการนโยบายสาธารณะในการพัฒนาเมืองขนาดใหญ่”, วารสารการบริหารท้องถิ่น, ปีที่ ๙(๒), เมษายน- มิถุนายน ๒๕๕๙, หน้า ๓๕.

ท้องถิ่นบนฐานของทุนทางสังคมผ่านกรณีศึกษาของการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นชุมชนเมืองเก่าในจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่นมหาสารคาม และกาฬสินธุ์^{๕๐}

สรุป จากการศึกษาวิจัยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยและนำผลการศึกษาไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นผ่านขั้นตอนการทำประชาคมท้องถิ่น เพื่อได้นโยบายที่สอดคล้องตรงกัน

^{๕๐} ปิยะพงษ์ บุชบงก์และสุนทรชัย ขอบยศ, “นโยบายและการบริหารจัดการท้องถิ่นบนฐานของทุนทางสังคม: ทางเลือกการพัฒนาท้องถิ่นในศตวรรษที่ ๒๑”, วารสารสังคมศาสตร์, ปีที่ ๑๑(๑) , มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๘, หน้า ๕๓.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะ แบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ และแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ พื้นที่การวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๗ สรุปกระบวนการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่เชื่อมโยงข้อมูลความคิดเห็น โดยมีวิธีการศึกษาใน ๔ ลักษณะ ดังนี้

๑. การศึกษาวิจัยในเชิงเอกสาร เพื่อค้นหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๒. การศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ ศึกษาความคิดเห็นกับกลุ่มประชากรโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม ที่ได้กำหนดไว้

๓. การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ)Qualitative researchโดย (ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม)Participatory Action Research : PAR) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก)In-depth Interview(

๓.๒ พื้นที่ศึกษา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ

๑. พื้นที่ศึกษา ได้แก่ ชุมชน เทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๒. เชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จำนวนประชากร ๗ คน ๒๘๓, (ข้อมูลจากแผนพัฒนาท้องถิ่น พ๒๕๖๕-๒๕๖๑ .ศ. เทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ (ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากร จำนวน ๓๕๙ คน โดยใช้สูตรของ Taro Yamana

๓. เชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ได้แก่ ตัวแทนผู้นำ ตัวแทนกลุ่ม และตัวแทนประชาชน ผู้นำท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ประชาชน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๙ คน โดยมีประเด็นที่สำคัญ เช่น แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๓.๑ นายทวิช หงษ์สีบแปด	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแม่คำมี
๓.๒ ส.ต.ท.ทวิสิทธิ์ พัฒนชัยวัฒน์	ปลัดเทศบาลตำบลแม่คำมี
๓.๓ นายนิคม แก้ววีระพันธ์	รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแม่คำมี
๓.๔ นางธัญรัตน์ ใจเปี้ยว	หัวหน้าสำนักปลัด
๓.๕ นายสงวน เกยงค์	กำนันตำบลแม่คำมี
๓.๖ นายชูเกียรติ ต้นมา	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑
๓.๗ นายประเสริฐ อุดธรรมโร	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๙
๓.๘ นายเอกพันธ์ ลือไธสง	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕
๓.๙ นางแสงเดือน อุดธรรมใจ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๒
๓.๑๐ นางสาวร้อยทอง หล้าคำมี	ตัวแทนผู้ประกอบการ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

๓.๓.๑ เชิงปริมาณ ๑.๓.

๑.๓.๑ ลักษณะของเครื่องมือ (

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ลักษณะของแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี และแนวคิด ตำรา เอกสาร ทางวิชาการ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยครอบคลุมตัวแปรทุกตัวที่ใช้ในการศึกษา โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (Check List)

ตอนที่ ๒ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ใน มี ๓ ด้าน ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และ ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชนเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์การให้คะแนน ๕ ระดับ ดังนี้

การมีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้คะแนน	๕	คะแนน
การมีส่วนร่วมมาก	ให้คะแนน	๔	คะแนน
การมีส่วนร่วมปานกลาง	ให้คะแนน	๓	คะแนน
การมีส่วนร่วมน้อย	ให้คะแนน	๒	คะแนน
การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้คะแนน	๑	คะแนน

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะทั่วไป เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

(๒) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑ศึกษาจากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง .กับแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น

กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย .๒

.๓กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากที่ปรึกษาวิจัย สร้างเครื่องมือเกี่ยวกับ .๔สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๕นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อที่ปรี .กษาวิจัย และผู้เชี่ยวชาญเพื่อ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข โดยผู้วิจัยดำเนินการโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ ท่าน ดำเนินการตรวจสอบ ประกอบด้วย

๑) พระครูสังฆรักษ์บุญเสริม กิตติวัฒนโณ,ผศ.ดร.

๒) ผศ.ดร.สายัณห์ อินนันใจ

๓) ผศ.ดร.อรอนงค์ วุวงศ์

๖ .นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของ ผู้เชี่ยวชาญ นำมาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเป็นรายข้อ) Item-Objective Congruence Index : IOC โดยได้ค่า (IOC ตั้งแต่ ๐ขึ้นไปทุกข้อ ๕๐.

๗นำข้อแก้ไขที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง .

๘ .นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้)Try Outกับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่ม (ตัวอย่างในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่หลาย เพื่อหาค่าความสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ได้ทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๕๘๒

นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อ .๙ขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

๓เชิงคุณภาพ ๒.๓.

ลักษณะของเครื่องมือ

๑) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบเกี่ยวกับ แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีสาระสำคัญใน (ขั้นตอนของการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือเชิงคุณภาพนั้น ทางผู้วิจัยได้มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

ทำการศึกษารวบรวมเอกสาร ข้อมูลจาก (๑)หนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งตีพิมพ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า มาวางโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดขอบเขต (๒) เนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและกรอบแนวคิดของการวิจัย

สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ (๓)แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยแบบออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ ตำแหน่ง สถานที่ และและวันปี/เดือน/ ที่สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้าง นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับที่ตรวจแบบสอบถามทำ (๔)การตรวจความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์

(๕)นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้าง นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ มาทำการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา () เป็นรายข้อ Item – Objective Congruence Index : IOC(

จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่ม (๖) ตัวอย่าง

๓การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ๔.

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑) คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ใน ๓ ด้าน ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน

๒) คณะผู้วิจัยดำเนินการสอบถาม กลุ่มประชากร จำนวน ๓๕๙ คน คน โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ จากผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม

๓) คณะผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นที่สำคัญ เช่น ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และ ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน

๔) ดำเนินการจดบันทึก (Field Note) และบันทึกเสียงโดยใช้แท็บบันทึกเสียง เพื่อบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

๖ คณะผู้วิจัยดำเนินการ (วิเคราะห์ ถอดบทเรียนจากการสัมภาษณ์ สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวข้อง

๓ การวิเคราะห์ข้อมูล ๕.

การวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณ ๑.๕.๓

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

ตอนที่ ๒ ตอนที่ ๓ และตอนที่ ๔ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ แปลความหมายดังนี้

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย ๔.๒๑ – ๕.๐๐ แปลผลว่า การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๔๑ – ๔.๒๐ แปลผลว่า การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๖๑ – ๓.๔๐ แปลผลว่า การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๘๑ – ๒.๖๐ แปลผลว่า การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๘๐ แปลผลว่า การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อยที่สุด^๑

^๑Best, J.W., "Research in Education. (3th ed.) Englewood Cliffs", (New Jersey : Practice Hall, Inc, 1981), p.182.

๓การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ๒.๕.

) กระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (๑In-depth interview) นั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) นั้น มาใช้ในกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยดำเนินการร่วมกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร)Documentary research) โดยวิธีการวิเคราะห์ อันจะได้ดำเนินการ กระบวนการตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ อันได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก (Major themes) หรือแบบแผนหลัก (Major pattern) ที่พบในข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ ทั้งหมด จากนั้นจึงนำประเด็นหลัก (Major themes) มาพิจารณาแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อย (Sub-themes) และหัวข้อย่อย (Categories) อันเป็นกระบวนการวิเคราะห์ โดยการเริ่มต้นจากการ วิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยของกระบวนการวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยเชิง คุณภาพ

๓สูตรสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๖.

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมีดังนี้^๒

๓.๖.๑ ร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P	แทน ร้อยละ
f	แทน จำนวนความถี่ที่ต้องการหาค่าร้อยละ
N	แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

๓ ค่าเฉลี่ย ๒.๖.(Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

\bar{x}	= ค่าเฉลี่ย
$\sum x$	= ผลรวมคะแนนทั้งหมด
N	= จำนวนคนทั้งหมด

^๒ คณาจารย์ภาควิชาการประเมินผลและการวิจัย ,วิจัยและสถิติทางการศึกษา ,พิมพ์ครั้งที่ ๓ ,(กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๕๓(, หน้า ๑๕๗,๑๕๙,๑๗๖.

๓ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๓.๖.(Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{N}}$$

σ = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

\bar{x} = คะแนนเฉลี่ย

X = คะแนนแต่ละตัว

N = จำนวนคนทั้งหมด

๓.๗ สรุปกระบวนการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณสุขแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณที่เชื่อมโยงข้อมูลความคิดเห็น จากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากกระบวนการวิจัยมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ในเชิงคุณภาพ เพื่ออธิบายผลการวิจัยตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การวิจัย

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะ แบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ๒) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยมีผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ซึ่งมีข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ การศึกษาที่สูงสุด และอาชีพประจำ โดยการวิเคราะห์ หาค่า ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังปรากฏในตารางที่ ๔.๑-๔.๓

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๓๐	๓๖.๒๑
หญิง	๒๒๙	๖๓.๗๙
รวม	๓๕๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน ๓๕๙ คนคิด เป็นเพศหญิงจำนวน ๒๒๙ คน คิดเป็น ร้อยละ ๖๓.๗๙ และ เพศชาย จำนวน ๑๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๒๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๕๐ ปี	๑๓๕	๓๗.๖๐
๕๐ - ๖๐ ปี	๑๑๖	๓๒.๓๑
๖๑ ปีขึ้นไป	๑๐๘	๓๐.๐๘
รวม	๓๕๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๕๙ คน เป็นผู้อายุต่ำกว่า ๕๐ ปี จำนวน ๑๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๖๐ อายุ ๕๐-๖๐ ปี จำนวน ๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๓๑ และ อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามการศึกษา ที่สำเร็จสูงสุด

การศึกษาที่สำเร็จสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า / ไม่ได้เรียน	๑๔	๓.๙๐
มัธยมศึกษาตอนต้น	๒๘	๗.๘๐
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	๑๑๔	๓๑.๗๕
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	๔๕	๑๒.๕๓
ปริญญาตรี	๑๐๒	๒๘.๔๑
สูงกว่าปริญญาตรี	๕๖	๑๕.๖๐
รวม	๓๕๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๕๙ คน โดยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๗๕ ระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔๑ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๐ ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๓ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘๐ และระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า / ไม่ได้เรียน จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๙๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามอาชีพประจำ

อาชีพประจำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๕๐	๑๓.๙๓
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท	๒๓	๖.๔๑
ผู้ประกอบการ/เจ้าของธุรกิจ	๒๒	๖.๑๓
ค้าขายรายย่อย / อาชีพอิสระ	๑๐๔	๒๘.๙๗
นักเรียน/นักศึกษา	๕๔	๑๕.๐๔
รับจ้างทั่วไป	๗๐	๑๙.๕๐
แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ	๐	๐.๐๐
เกษตรกร/ประมง	๓๖	๑๐.๐๓
ว่างงาน	๐	๐.๐๐
อื่น ๆ	๐	๐.๐๐
รวม	๓๕๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๕๙ คน โดยมีอาชีพค้าขายรายย่อย / อาชีพอิสระ จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๔ รับจ้างทั่วไป จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕๐ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๔ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๓ เกษตรกร/ประมง จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๓ ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๑ และผู้ประกอบการ/เจ้าของธุรกิจ จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๓ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปากกาดังตารางที่ ๔.๔-๔.๘

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ภาพรวม

สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่	\bar{X}	S.D.	ระดับ
๑. ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย	๔.๔๖	๐.๗๙๙	มาก
๒. ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม	๔.๓๐	๐.๘๒๕	มาก
๓. ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน	๔.๒๕	๐.๘๓๔	มาก
รวม	๔.๓๔	๐.๑๐๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=๔.๓๔$, S.D.=๐.๑๐๔) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๔๖$, S.D.=๐.๗๙๙) ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามลำดับ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๓๐$, S.D.=๐.๘๒๕) และปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๒๕$, S.D.=๐.๘๓๔) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย

ข้อที่	ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย	\bar{X}	S.D.	ระดับ
๑	เทศบาลตำบลแม่คำมี ได้อธิบายให้ความรู้แนวคิดการบริหารนโยบายสาธารณะให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนในการพัฒนา	๔.๑๑	๐.๖๖๖	มาก
๒	เทศบาลตำบลแม่คำมี จัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาชุมชน	๔.๖๖	๐.๗๑๓	มากที่สุด
๓	เทศบาลตำบลแม่คำมีเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาเป็นกรรมการบริหารจัดการนโยบายสาธารณะ	๔.๕๐	๐.๘๘๕	มาก

ข้อที่	ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย	\bar{X}	S.D.	ระดับ
๔	เทศบาลตำบลแม่คำมีเปิดโอกาสให้ชุมชนได้นำเสนอโครงการในการพัฒนาชุมชนแต่ละชุมชน	๔.๕๖	๐.๘๐๓	มากที่สุด
๕	เทศบาลตำบลแม่คำมีเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการบริหารงาน	๔.๔๙	๐.๙๓๐	มาก
รวม		๔.๔๖	๐.๗๙๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๔.๔๖, S.D.= ๗๙๙) พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เทศบาลตำบลแม่คำมี จัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} = ๔.๖๖, S.D.= ๗๑๓) เทศบาลตำบลแม่คำมีเปิดโอกาสให้ชุมชนได้นำเสนอโครงการในการพัฒนาชุมชนแต่ละชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} = ๔.๕๖, S.D.= ๘๐๓) และเทศบาลตำบลแม่คำมี ได้อธิบายให้ความรู้แนวคิดการบริหารนโยบายสาธารณะให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก (\bar{x} = ๔.๑๑, S.D.= ๖๖๖) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ข้อที่	ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
๑	เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ตัวแทนชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการจัดทำนโยบายและแผนการบริหาร	๔.๕๐	๐.๙๓๐	มาก
๒	เทศบาลตำบลแม่คำมี ได้ให้ตัวแทนชุมชนได้มีบทบาทจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อแจ้งนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง	๔.๔๙	๐.๙๒๓	มาก
๓	เทศบาลตำบลแม่คำมี ได้จัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ด้านเทคนิคการบริหารนโยบายสาธารณะการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนรูปแบบใหม่ๆ	๓.๙๖	๐.๘๑๕	มาก
๔	เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายไปสู่การ	๔.๐๙	๐.๖๒๗	มาก

ข้อที่	ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	ปฏิบัติ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาชุมชน			
๕	เทศบาลตำบลแม่คำมีเปิดโอกาสให้ตัวแทนประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการบริหารนโยบายสาธารณะ	๔.๔๘	๐.๘๓๐	มาก
รวม		๔.๓๐	๐.๘๒๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๐$, S.D.=.๘๒๕) พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ตัวแทนชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการจัดทำนโยบายและแผนการบริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D.=.๙๓๐) เทศบาลตำบลแม่คำมี ได้ให้ตัวแทนชุมชนได้มีบทบาทจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อแจ้งนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๙$, S.D.=.๙๒๓) และเทศบาลตำบลแม่คำมี ได้จัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ด้านเทคนิคการบริหารนโยบายสาธารณะการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนรูปแบบใหม่ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๖$, S.D.=.๘๑๕) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน

ข้อที่	ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
๑	เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาข้อมูลการประกอบอาชีพในประชุมชน ก่อนนำเข้าไปสู่การจัดทำแผนนโยบายในการพัฒนา	๔.๔๘	๐.๗๗๑	มาก
๒	เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดเวทีประชาคมให้ผู้นำชุมชน และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาการประกอบอาชีพของชุมชนเพื่อนำสู่การจัดทำโครงการพัฒนาอาชีพของชุมชน	๔.๔๑	๐.๘๖๑	มาก
๓	เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วม	๓.๗๘	๐.๖๙๙	มาก

ข้อที่	ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	กิจกรรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ			
๔	เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน ประชาชน ได้เสนอแนะปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการ ดำเนินการโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ	๔.๓๖	๐.๘๓๙	มาก
๕	เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อพัฒนาและแก้ไข ปัญหา การประกอบอาชีพในชุมชน	๔.๒๔	๑.๐๐๐	มาก
	รวม	๔.๒๕	๐.๘๓๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม ในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}=๔.๔๘$, S.D.=๗๗๑) พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ ผู้นำชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาข้อมูลการประกอบอาชีพในประชุมชน ก่อนนำเข้าไปสู่การจัดทำแผนนโยบายในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๕๓$, S.D.=.๕๗) เทศบาล ตำบลแม่คำมี เปิดเวทีประชาคมให้ผู้นำชุมชน และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาการ ประกอบอาชีพของชุมชนเพื่อนำสู่การจัดทำโครงการพัฒนาอาชีพของชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๑$, S.D.=.๘๖๑) และเทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๓.๗๘$, S.D.=.๖๙๙) ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับ ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

จากการสัมภาษณ์ ตัวแทนผู้นำ ตัวแทนกลุ่มและตัวแทนประชาชน ผู้นำท้องถิ่น ตัวแทน หน่วยงานภาครัฐ ประชาชน เกี่ยวกับแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับ ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า แนวทางการบริหารนโยบาย สาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี

๓.๑ ด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย

ผลการสัมภาษณ์ ทวิช หงส์สิบบแปด^๑ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแม่คำมีพบว่า การให้ความรู้ความเข้าใจนโยบายเกี่ยวกับปัญหา การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา การสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนโดยการประชาสัมพันธ์ชุมชนประชุมผู้นำเพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับประชาชนได้เข้าใจและรับทราบถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาต่างๆในชุมชน นอกจากนี้ ทวีสิทท์ พัฒนชัยวัฒน์^๒ ปลัดเทศบาลตำบลแม่คำมียังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า นโยบายทุกอย่างได้ถูกกลั่นกรองจากการประชุมในแต่ละชุมชนโดยมีผู้นำหมู่บ้านได้มีการประชาคมการรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน นำสู่แผนและเสนอทางเทศบาลนำเข้าสู่แผนเสนอสภาเทศบาลตำบลแม่คำมีให้ความเห็นชอบอนุมัติดำเนินการ นายประเสริฐ อุดธรรมใจ^๓ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๙ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับนโยบายแก้ไขปัญหาต่างๆในชุมชนควรต่อยอดอยู่ตลอดเวลา และควรมีการจัดอบรมสัมมนาให้เข้าความรู้เข้าใจในผู้นำหมู่บ้านนำไปสู่การพัฒนาชุมชน นอกจากนี้นางสร้อยทอง หล้าคำมี^๔ ตัวแทนผู้ประกอบการ ควรมีการจัดโครงการทัศนศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในการบริหารนโยบายสาธารณะโดยนำผู้นำและตัวแทนกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น อีกทั้งการเผยแพร่คำแถลงนโยบายของเทศบาลตำบลซึ่งเห็นได้ว่ามีนโยบายที่หลากหลายและครอบคลุมในทุกๆ ด้าน และสามารถนำไปสู่การมีส่วนร่วม^๕ กล่าวคือ สามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ได้ เช่น การบริหารจัดการในเรื่องที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เป็นต้น

๓.๒ ด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ผลการสัมภาษณ์ นายทวิช หงส์สิบบแปด^๖ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแม่คำมี นายประเสริฐ อุดธรรมใจ^๗ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๙ ตำบลตำหนักธรรม อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ ในด้านการรับฟังความคิดเห็น พบว่า มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแบบสอบถาม ก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น มีการประชุม ปรึกษาหารือ สามารถเสนอปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ แสดงความคิดเห็นและ

^๑ทวิช หงส์สิบบแปด, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแม่คำมี, สัมภาษณ์ วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔.

^๒ทวีสิทท์ พัฒนชัยวัฒน์ ,ปลัดเทศบาลตำบลแม่คำมี,สัมภาษณ์ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๔.

^๓ประเสริฐ อุดธรรมใจ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๙ ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่,สัมภาษณ์ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๔.

^๔สร้อยทอง หล้าคำมี, ตัวแทนผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์, วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔.

^๕อ่างแล้ว, สร้อยทอง หล้าคำมี, ตัวแทนผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์, วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔.

^๖อ่างแล้ว,ทวิช หงส์สิบบแปด, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแม่คำมี,วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔.

^๗อ่างแล้ว,ประเสริฐ อุดธรรมใจ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๙ ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่, สัมภาษณ์ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๔.

เสนอแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างอิสระนายเอกพันธ์ ลือโฮ้ง^{๘๘} ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕ นายสงวน เกยงค์^{๘๙} กำนันตำบลแม่คำมีนอกจากนี้ นางธัญรัตน์ ใจเปี้ยว^{๙๐} หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลแม่คำมีได้ให้ความคิดเห็นว่าการรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะส่งตัวแทนของหน่วยงานมาให้ข้อมูล ในช่วงการประชุมหมู่บ้านมีความต่อเนื่อง คณะกรรมการบริหารมีการจัดกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ โดยผ่านการประชาคม^{๙๑} และให้ประชาชนในชุมชนแสดงความคิดเห็น หรือ ทักสนคติ หรือการลงประชามติ เพื่อหาข้อสรุปนายชูเกียรติ ต้นมา^{๙๒} ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑

๓.๓ ด้านการประกอบอาชีพของชุมชน หมายถึงวิเคราะห์ปัญหา

ผลการสัมภาษณ์ ส.ต.ท.ทวิสิทธิ์ พัฒนชัยวัฒน์^{๙๓} ปลัดเทศบาลตำบลแม่คำมี ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาหรือร่วมกัน ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และตัดสินใจร่วมกัน มีการจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการภายในชุมชน และเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเสมอ นางธัญรัตน์ ใจเปี้ยว^{๙๔} หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลแม่คำมี ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การรื้อเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยมีตัวแทนจากองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นเข้าร่วมการประชุม เพื่อวิเคราะห์ปัญหาเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา โดยให้ปัญหาที่มีความสำคัญเร่งด่วนจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการก่อนและจะต้องดำเนินการในทันที โดยจะคำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนเป็นหลัก นอกจากนี้ นางสร้อยทอง หล้าคำมี^{๙๕} ตัวแทนผู้ประกอบการ ยังเสริมอีกว่า การเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการถือเป็นสิ่งที่ดี อีกทั้งมีการส่งเสริมอาชีพในชุมชนที่หลากหลาย โดยการฝึกอบรมอาชีพต่างๆ แต่ไม่ได้มีการเปิดเวทีระดมความคิดเห็นหรือวิเคราะห์ปัญหาเพื่อนำข้อมูลมาเรียนรู้และตรวจสอบร่วมกัน เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้เสนอปัญหา หรือ

^{๘๘}เอกพันธ์ ลือโฮ้ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕ ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่, สัมภาษณ์ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๔.

^{๘๙}สงวน เกยงค์ กำนันตำบลแม่คำมี ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่, สัมภาษณ์ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๔.

^{๙๐}นางธัญรัตน์ ใจเปี้ยว, หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลแม่คำมี ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่, สัมภาษณ์ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๔.

^{๙๑} อ่างแล้ว, สร้อยทอง หล้าคำมี, ตัวแทนผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์, วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๙๒}นายชูเกียรติ ต้นมา, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑ ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่, สัมภาษณ์ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๔.

^{๙๓}อ่างแล้ว, ทวิสิทธิ์ พัฒนชัยวัฒน์, ปลัดเทศบาลตำบลแม่คำมี, สัมภาษณ์ วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๙๔}ธัญรัตน์ ใจเปี้ยว, หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลแม่คำมี, สัมภาษณ์ วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๙๕}อ่างแล้ว, สร้อยทอง หล้าคำมี, ตัวแทนผู้ประกอบการ, สัมภาษณ์ วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔.

ปรึกษาหารือในที่ประชุม วิเคราะห์ และตัดสินใจ หาวิธีทาง แนวทางแก้ปัญหาให้กับชุมชน โดยเลือก
แนวทางที่ได้ทำการตัดสินใจร่วมกันนายนิคม แก้ววีระพันธ์^{๑๖} รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแม่คำ
มี นางสาวเดือน อุดธรรมใจ^{๑๗} ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๒

^{๑๖}นิคม แก้ววีระพันธ์, รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแม่คำมี, สัมภาษณ์ วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔.

^{๑๗}นางสาวเดือน อุดธรรมใจ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๒, สัมภาษณ์ วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔.

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ และ ๒) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

๑. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ได้แก่ ตัวแทนผู้นำ ตัวแทนกลุ่มและตัวแทนประชาชน ผู้นำท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ประชาชน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๙ คน โดยมีประเด็นที่สำคัญ เช่น แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๒. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จำนวนประชากร ๗,๒๘๓ คน (ข้อมูลจากแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ เทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากร จำนวน ๓๕๙ คน โดยใช้สูตรของ Taro Yamana

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ประกอบด้วย

๑. เชิงปริมาณ ลักษณะของแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี และแนวคิด ตำรา เอกสารทางวิชาการ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยครอบคลุมตัวแปรทุกตัวที่ใช้ในการศึกษา โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น ๓ ตอน

๒. เชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบเกี่ยวกับ แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

วิธีดำเนินการวิจัย

๑) คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ใน ๓ ด้าน ปัญหาด้านการ

รับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และ ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน

๒) คณะผู้วิจัยดำเนินการสอบถาม กลุ่มประชากร จำนวน ๓๕๙ คน คน โดยวิธีการสุ่มแบบ บังเอิญ จากผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม

๓) คณะผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นที่สำคัญ เช่น ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย ปัญหาด้าน กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และ ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน

๔) ดำเนินการจดบันทึก (Field Note) และบันทึกเสียงโดยใช้แท็บบันทึกเสียง เพื่อบันทึก ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

๖) คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ ถอดบทเรียนจากการสัมภาษณ์ สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ ข้อมูลเกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิง ปริมาณ คือ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

ตอนที่ ๒ ตอนที่ ๓ และตอนที่ ๔ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ กระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เจาะลึก (In-depth interview) นั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) นั้น มาใช้ในกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยดำเนินการร่วมกับ กระบวนการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร(Documentary research) โดย วิธีการวิเคราะห์ อันจะได้ดำเนินการกระบวนการตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ อันได้แก่ การวิเคราะห์ ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก (Major themes) หรือแบบแผนหลัก (Major pattern) ที่พบใน ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด จากนั้นจึงนำประเด็นหลัก (Major themes) มาพิจารณา แบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อย (Sub-themes) และหัวข้อย่อย (Categories) อันเป็นกระบวนการ วิเคราะห์ โดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยของกระบวนการ วิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน ๓๕๙ คน คิด เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๒๙ คน คิดเป็น ร้อยละ ๖๓.๗๙ และ เพศชาย จำนวน ๑๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๒๑ ส่วนใหญ่มี

เป็นผู้อายุต่ำกว่า ๕๐ ปี จำนวน ๑๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๖๐ อายุ ๕๐-๖๐ ปี จำนวน ๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๓๑ และ อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๘ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๗๕ ระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔๑ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๐ ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๓ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘๐ และระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า / ไม่ได้เรียน จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๙๐ มีอาชีพค้าขายรายย่อย / อาชีพอิสระ จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๔ รับจ้างทั่วไป จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕๐ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๔ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๓ เกษตรกร/ประมง จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๓ ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๑ และผู้ประกอบการ/เจ้าของธุรกิจ จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๓ ตามลำดับ

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานโยบายสาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลตำหนักธรรม

จากผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๔.๓๔$, $S.D = ๑.๐๔$) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๖$, $S.D = ๗.๙๙$) ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๐$, $S.D = ๘.๒๕$) และปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๕$, $S.D = ๘.๓๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๔.๔๖$, $S.D = ๗.๙๙$) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลแม่คำมี จัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๖๖$, $S.D = ๗.๑๓$) เทศบาลตำบลแม่คำมีเปิดโอกาสให้ชุมชนได้นำเสนอโครงการในการพัฒนาชุมชนแต่ละชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๕๖$, $S.D = ๘.๐๓$) และเทศบาลตำบลแม่คำมี ได้อธิบายให้ความรู้แนวคิดการบริหารนโยบายสาธารณะให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๑๑$, $S.D = ๖.๖๖$) ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๐$, $S.D = ๘.๒๕$) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ตัวแทนชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการจัดทำนโยบายและแผนการบริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๕๐$, $S.D = ๙.๓๐$) เทศบาล

ตำบลแม่คำมี ได้ให้ตัวแทนชุมชนได้มีบทบาทจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อแจ้งนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D.=.๙๒๓) และเทศบาลตำบลแม่คำมี ได้จัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ด้านเทคนิคการบริหารนโยบายสาธารณะการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนรูปแบบใหม่ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D.=.๘๑๕) **ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน** โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.=.๗๗๑) พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาข้อมูลการประกอบอาชีพในประชุมชน ก่อนนำเข้าไปสู่การจัดทำแผนนโยบายในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.53$, S.D.=.๕๗) เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดเวทีประชาคมให้ผู้นำชุมชน และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาการประกอบอาชีพของชุมชนเพื่อนำสู่การจัดทำโครงการพัฒนาอาชีพของชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, S.D.=.๘๖๑) และเทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$, S.D.=.๖๙๙)

๕.๒ อภิปราย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

๕.๒.๑ ด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย

การให้ความรู้ความเข้าใจนโยบายเกี่ยวกับปัญหา การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา การสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนโดยการประชาสัมพันธ์ชุมชน ประชุมผู้นำเพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับประชาชนได้เข้าใจและรับทราบถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาต่างๆในชุมชน นอกจากนี้ นโยบายทุกอย่างได้ถูกกลั่นกรองจากการประชุมในแต่ละชุมชนโดยมีผู้นำหมู่บ้านได้มีการประชาคมการรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน นำสู่แผนและเสนอทางเทศบาลนำเข้าสู่แผนเสนอสภาเทศบาลตำบลแม่คำมีให้เห็นชอบอนุมัติดำเนินการและการประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับนโยบายแก้ไขปัญหาต่างๆในชุมชนควรต่อยอดอยู่ตลอดเวลาและควรมีการจัดอบรมสัมมนาให้เข้าความรู้เข้าใจในผู้นำหมู่บ้านนำไปสู่การพัฒนาชุมชน นอกจากนี้หน่วยงานควรมีการจัดโครงการทัศนศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในการบริหารนโยบายสาธารณะโดยนำผู้นำและตัวแทนกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น

๕.๒.๒ ด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแบบสอบถาม ก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น มีการประชุม

ปรึกษาหารือ สามารถเสนอปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ แสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างอิสระ รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจะส่งตัวแทนของหน่วยงานมาให้ข้อมูล ในช่วงการประชุมหมู่บ้าน และให้ประชาชนในชุมชนแสดงความคิดเห็น หรือ ทักสินคดี หรือการลงประชามติ เพื่อหาข้อสรุป

๕.๒.๓ ด้านการประกอบอาชีพของชุมชน

กระบวนการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และตัดสินใจร่วมกัน มีการจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการภายในชุมชน และเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการถือเป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้เสนอปัญหา หรือปรึกษาหารือในที่ประชุม วิเคราะห์ และตัดสินใจ หาวิธีทาง แนวทางแก้ปัญหาให้กับชุมชน โดยเลือกแนวทางที่ได้ทำการตัดสินใจร่วมกัน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

- ๑) เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการบริหารองค์กรท้องถิ่นโดยนำหลักนโยบายสาธารณะไปใช้ในการปฏิบัติงาน
- ๒) เพื่อทราบถึงแนวทางในการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน
- ๓) ตระหนักถึงการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ และประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

โกวิทย์ พวงงาม. มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น วิสัยทัศน์กระจายอำนาจและการบริหารท้องถิ่น.

กรุงเทพฯ : เสมาธรรม, ๒๕๕๐.

_____ . การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. เอกสารโรเนียว การบรรยายหลักสูตร
การอบรมสารวัตรสืบสวน. กองบัญชาการตำรวจนครบาล, ๒๕๔๕.

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. สำนักงาน. เอกสารชี้แจงพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์
และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาระบบราชการ, ๒๕๔๖.

คมสันต์ บัวต้อและจันทนา สุทธิจารี. “การเมืองในการกำหนดนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษานโยบาย
ด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแห่งหนึ่งในเขตจังหวัด
ภาคเหนือตอนล่าง”. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์. ปีที่ ๙ ๑. มกราคม-
มิถุนายน ๒๕๖๑.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๕.

ชนิษฐา ชูสุข พนาลี ชีวภิตการและจิตราวดี ฐิตินันทกร. “กระบวนการนโยบายสาธารณะในการ
พัฒนาเมืองขนาดใหญ่”. วารสารการบริหารท้องถิ่น. ปีที่ ๙๒. เมษายน- มิถุนายน ๒๕๕๙.

ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชนบท. ในเอกสาร
การสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน. นนทบุรี: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๒.

ฐิติมา อุดมศรี. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหาร
ส่วนตำบล ในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ. *Veridian
E-Journal. SU Vol.5 No. 3 September - December 2012.*

ถวัลรัฐ วรเทพพิทักษ์. การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๔๐.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบาย
สาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗.

ธัญวรรณ์ แจ่มใส. การศึกษาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะและการนำนโยบายรับจำนำข้าวของ
รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรไปปฏิบัติในจังหวัดสุรินทร์. มหาวิทยาลัยบูรพา:
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๘.

- นางเยาว์ หลีพันธ์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กใน
จังหวัดจันทบุรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๗.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗.
- ปิยะพงษ์ บุษบงก์และสุนทรชัย ซอব্যศ. นโยบายและการบริหารจัดการท้องถิ่นบนฐานของทุนทาง
สังคม: ทางเลือกการพัฒนาท้องถิ่นในศตวรรษที่ ๒๑. วารสารสังคมศาสตร์. ปีที่ ๑๑๑ .
มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๘.
- พัชรี พงษ์ศิริ. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการการ
จัดหางาน . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๑.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. “นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน” ในการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข
มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗.
- ยุพาพร รุปร่างม. การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ.
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๕.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. หลักการพัฒนาชุมชนและหลักการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : ไทยอนุเคราะห์ไทย,
๒๕๔๖.
- วัชรินทร์ อินทรหม. “รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน”. วารสาร
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปีที่ ๘๓
กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๗.
- วันชัย วัฒนศัพท์. การมีส่วนร่วมกับการพัฒนาองค์กร บรรยายในการสัมมนานายจ้างและลูกจ้างภาค
รัฐวิสาหกิจ เรื่อง “ระบบทวิภาคีกับการแก้ปัญหาแรงงานในรัฐวิสาหกิจ” วันที่ ๖-๘
มีนาคม ๒๕๔๖ โรงแรมพญาเชนเตอร์ เมืองพัทยา ชลบุรี จัดโดย กองรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. นโยบายสาธารณะ. เอกสารการเรียนการสอนวิชานโยบายสาธารณะและ
การวางแผน . สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑.
- วิลดา อินฉัตรและ อนันต์ ธรรมชาลัย. “แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมใน
ระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้”. JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA
COLLEGE. Vol.11 No.2 May – August 2017.
- สมพิศ สุขแสน. นโยบายสาธารณะและการวางแผน. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ : คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ๒๕๕๑.

สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. **การพัฒนา การจัดการความขัดแย้ง การมีส่วนร่วม และสังคมเข้มแข็ง.**

กรุงเทพฯ : สุภชินัญญ์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป, ๒๕๕๑.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔.

สำนักมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย. **ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน.** กรุงเทพฯ: เอส. อาร์. พรินต์ติ้ง, ๒๕๔๕.

เสน่ห์ จุ้ยโต. “แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ”. ใน **ประมวลสาระชุดวิชานโยบายสาธารณะและการบริหารโครงการ.** นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิรา, ๒๕๔๘.

อคิน รพีพัฒน์. **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย.** กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, ๒๕๒๗.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. “ประชาสังคมพัฒนาการและนัยยะแห่งอนาคต”. **วารสารนิเวศวิทยา.** ฉบับที่ ๒๓. ๒๕๕๗.

อมร รักษาสัตย์. **การพัฒนานโยบาย.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๐.

อิงฟ้า สิงห์น้อยและ รัฐชาติ ทศนัย. “นโยบายสาธารณะ: การบริหารและการจัดการภาครัฐ”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.ปีที่ ๖ ฉบับพิเศษ.**

ภาษาอังกฤษ

Carl J. Friedrich. **Man and His Government: An Empirical Theory of Politics.**

New York: McGraw-Hill, 1963.

Cohen J.M. and Uphoff N.T.. **Participation’s Place in Rural Development: Seeking Clarity Through Specific.** World Development. New York : Cornell University, 1977.

David Easton. **The Political System: An inquiry into the state of political science.** New York : Alfred A. Knopf, 1953.

Delen. Corazan Alma G. **People Participation.** Philippine : Encyclopedia of Social Works, 1977.

Ira Sharkansky. **Policy Analysis in Political Science.** Chicago: Markham, 1970.

James E. Anderson. **Politics and Economic Policy-Making**. Reading, MA.: Addison-Wesley, 1970.

R. Dye. Thomas. **Understanding Public Policy**. Englewood Cliffs: Prentice-Hall. Inc. 1978.

ภาคผนวก

ก เครื่องมือวิจัย

ข หนังสือขออนุญาตลงพื้นที่ หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้ให้ข้อมูล

ค ภาพกิจกรรม

ง การรับรองการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

จ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากงานวิจัย

ภาคผนวก ก
เครื่องมือการวิจัย

แบบการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล
ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อผู้ให้การสัมภาษณ์.....

ตำแหน่งทางบริหารผู้ให้สัมภาษณ์.....

วัน เวลาที่สัมภาษณ์.....

ประเด็นการสัมภาษณ์

๑. แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล

ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เป็นอย่างไร?

๑.๑ ด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย หมายถึง การรับรู้ รับทราบ
 เข้าใจในแนวคิดหลักการของนโยบายสาธารณะเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการบริหารนโยบายสาธารณะ

.....

๑.๒ ด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม หมายถึง การไม่ ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องของนโยบาย
 การขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงต่อนโยบายต่าง ๆ เข้ามามีบทบาท กระบวนการร่วมบริหาร
 แสดงความคิดเห็น จัดกิจกรรม

.....

๑.๓ ด้านการประกอบอาชีพของชุมชน หมายถึงวิเคราะห์ปัญหา แสดงความคิดเห็น เปิดเวที
 การติดตาม ตรวจสอบ เสนอแนวทางการพัฒนา และแก้ไขปัญหาข้อมูลการประกอบอาชีพเพื่อ
 นำเสนอข้อมูลการ ชุมชน โดยร่วมเรียนรู้และตรวจสอบข้อมูลร่วมกัน

.....

ตอนที่ ๒ สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มี 3 ด้าน ปัญหาด้านทรัพยากร ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน

๕ ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

๔ ระดับการมีส่วนร่วมมาก

๓ ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

๒ ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

๑ ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ข้อที่	สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่	ระดับการมีส่วนร่วม				
		๕	๔	๓	๒	๑
ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของนโยบาย						
๑	เทศบาลตำบลแม่คำมี ได้อธิบายให้ความรู้แนวคิดการบริหารนโยบายสาธารณะให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนในการพัฒนา					
๒	เทศบาลตำบลแม่คำมี จัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาชุมชน					
๓	เทศบาลตำบลแม่คำมีเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาเป็นกรรมการบริหารจัดการนโยบายสาธารณะ					
๔	เทศบาลตำบลแม่คำมีเปิดโอกาสให้ชุมชนได้นำเสนอโครงการในการพัฒนาชุมชนแต่ละชุมชน					
๕	เทศบาลตำบลแม่คำมีเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการบริหารงาน					
ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม						
๑	เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ตัวแทนชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการจัดทำนโยบายและแผนการบริหาร					
๒	เทศบาลตำบลแม่คำมี ได้ให้ตัวแทนชุมชนได้มีบทบาทจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อแจ้งนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง					
๓	เทศบาลตำบลแม่คำมี ได้จัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ด้านเทคนิคการบริหารนโยบายสาธารณะการ					

ข้อที่	สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะ แบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่	ระดับการมีส่วนร่วม				
		๕	๔	๓	๒	๑
	ทำงานแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนรูปแบบ ใหม่ๆ					
๔	เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มี ส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของ การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อหาแนว ทางการพัฒนาชุมชน					
๕	เทศบาลตำบลแม่คำมีเปิดโอกาสให้ตัวแทน ประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและ ประเมินผลการบริหารนโยบายสาธารณะ					
ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน						
๑	เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหา ข้อมูลการประกอบอาชีพในชุมชน ก่อนนำเข้า ไปสู่การจัดทำแผนนโยบายในการพัฒนา					
๒	เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดเวทีประชาคมให้ผู้นำ ชุมชน และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอ ปัญหาการประกอบอาชีพของชุมชนเพื่อนำสู่การ จัดทำโครงการพัฒนาอาชีพของชุมชน					
๓	เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้า ร่วมกิจกรรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ					
๔	เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน ประชาชนได้เสนอแนะปัญหาอุปสรรคและ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการโครงการส่งเสริม และพัฒนาอาชีพ					
๕	เทศบาลตำบลแม่คำมี เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ การดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา การประกอบอาชีพใน					

ชื่อที่	สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะ แบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่	ระดับการมีส่วนร่วม				
		๕	๔	๓	๒	๑
	ชุมชน					

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ภาคผนวก ข

หนังสือขออนุญาตลงพื้นที่ หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้ให้ข้อมูล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตแพร่ เลขที่ ๑๑๑ หมู่ ๕
ตำบลแม่คำมี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
๕๔๐๐๐

โทร๐ โทรสาร/-๕๔๖๔ ๖๕๘๕-ต่อ ๔๐๒

ที่ อว๘๐๔๓ /๑.๐๒๕

๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลวิจัย

เรียน นางแสงเดือน อุดธรรมใจ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้อนุมัติให้ข้าพเจ้า และคณะได้ดำเนินการศึกษาแผนงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ เรื่อง “แนวทางการบริหารนโยบาย สาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ซึ่ง การดำเนินการดังกล่าวต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนผู้นำ ตัวแทนกลุ่ม ตัวแทนประชาชน ผู้นำท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงาน ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

ดังนั้น ข้าพเจ้าและคณะจึงขอความอนุเคราะห์ท่านหรือตัวแทนเป็นผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยมีประเด็นตามรายละเอียดที่แนบมา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

เรียนมาด้วยความนับถือ

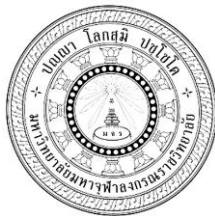
) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมจิต. ขอนวงศ์(

หัวหน้าโครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

วิทยาลัยสงฆ์แพร่

โทร .๐๙๑๑๔๕-๘๕๖๙-

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตแพร่ เลขที่ ๑๑๑ หมู่ ๕
ตำบลแม่คำมี อำเภอมะนัง จังหวัดแพร่
๕๕๐๐๐

โทร ๐๖๖๖๖-๕๕๖๕ ๖๕๕๕-๕๕๕๕ ต่อ ๕๐๒

ที่ อว๘๐๔๓ /๑.๐๒๕

๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลวิจัย

เรียน ส.ต.ท.ทวิสิทธิ์ พัฒนชัยวัฒน์ ปลัดเทศบาลตำบลแม่คำมี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้อนุมัติให้ข้าพเจ้า และคณะได้ดำเนินการศึกษาแผนงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ เรื่อง “แนวทางการบริหารนโยบาย สาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอมะนัง จังหวัดแพร่” ซึ่ง การดำเนินการดังกล่าวต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนผู้นำ ตัวแทนกลุ่ม ตัวแทนประชาชน ผู้นำท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงาน ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

ดังนั้น ข้าพเจ้าและคณะจึงขอความอนุเคราะห์ท่านหรือตัวแทนเป็นผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลแม่คำมี อำเภอมะนัง จังหวัดแพร่ โดยมีประเด็นตามรายละเอียดที่แนบมา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

เรียนมาด้วยความนับถือ

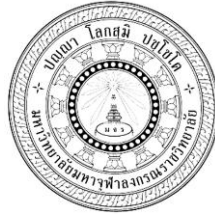
) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร(สมจิต ขอนวงศ์.

หัวหน้าโครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

วิทยาลัยสงฆ์แพร่

โทร .๐๙๑๑๔๕-๘๕๖๙-

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตแพร่ เลขที่ ๑๑๑ หมู่ ๕
ตำบลแม่คำมี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
๕๕๐๐๐

โทร โทรสาร/-๕๕๖๔ ๖๕๘๕-ต่อ ๔๐๒

ที่ อว๘๐๔๓ /๑.๐๒๕

๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลวิจัย

เรียน นายนิคม แก้ววีระพันธ์ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแม่คำมี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้อนุมัติให้ข้าพเจ้า และคณะได้ดำเนินการศึกษาแผนงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ เรื่อง “แนวทางการบริหารนโยบาย สาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ซึ่ง การดำเนินการดังกล่าวต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนผู้นำ ตัวแทนกลุ่ม ตัวแทนประชาชน ผู้นำท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงาน ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

ดังนั้น ข้าพเจ้าและคณะจึงขอความอนุเคราะห์ท่านหรือตัวแทนเป็นผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยมีประเด็นตามรายละเอียดที่แนบมา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

เรียนมาด้วยความนับถือ

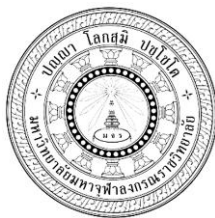
) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร(สมจิต ขอนวงศ์.

หัวหน้าโครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

วิทยาลัยสงฆ์แพร่

โทร .๐๙๑๑๔๕-๘๕๖๙-

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตแพร่ เลขที่ ๑๑๑ หมู่ ๕
ตำบลแม่คำมี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
๕๕๐๐๐

โทร โทรสาร/-๕๕๖๔ ๖๕๘๕-ต่อ ๔๐๒

ที่ อว๘๐๔๓ /๑.๐๒๕

๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลวิจัย

เรียน นางธัญวรัตน์ ใจเปียว หัวหน้าสำนักปลัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้อนุมัติให้ข้าพเจ้า และคณะได้ดำเนินการศึกษาแผนงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ เรื่อง “แนวทางการบริหารนโยบาย สาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ซึ่ง การดำเนินการดังกล่าวต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนผู้นำ ตัวแทนกลุ่ม ตัวแทนประชาชน ผู้นำท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงาน ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

ดังนั้น ข้าพเจ้าและคณะจึงขอความอนุเคราะห์ท่านหรือตัวแทนเป็นผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยมีประเด็นตามรายละเอียดที่แนบมา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

เรียนมาด้วยความนับถือ

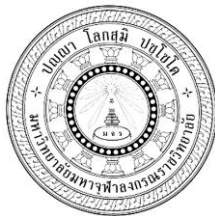
) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร(สมจิต ขอนวงศ์.

หัวหน้าโครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

วิทยาลัยสงฆ์แพร่

โทร .๐๙๑๑๔๕-๘๕๖๙-

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตแพร่ เลขที่ ๑๑๑ หมู่ ๕
ตำบลแม่คำมี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
๕๕๐๐๐

โทร๐ โทรสาร/-๕๔๖๔ ๖๕๘๕-ต่อ ๔๐๒

ที่ อว๘๐๔๓ /๑.๐๒๕

๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลวิจัย

เรียน นายสงวน เกยงค์ กำนันตำบลแม่คำมี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้อนุมัติให้ข้าพเจ้า และคณะได้ดำเนินการศึกษาแผนงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ เรื่อง “แนวทางการบริหารนโยบาย สาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ซึ่ง การดำเนินการดังกล่าวต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนผู้นำ ตัวแทนกลุ่ม ตัวแทนประชาชน ผู้นำท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงาน ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

ดังนั้น ข้าพเจ้าและคณะจึงขอความอนุเคราะห์ท่านหรือตัวแทนเป็นผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยมีประเด็นตามรายละเอียดที่แนบมา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

เรียนมาด้วยความนับถือ

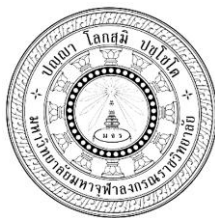
) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร(สมจิต ขอนวงศ์.

หัวหน้าโครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

วิทยาลัยสงฆ์แพร่

โทร .๐๘๑๑๔๕-๘๕๖๘-

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตแพร่ เลขที่ ๑๑๑ หมู่ ๕
ตำบลแม่คำมี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
๕๕๐๐๐

โทร๐ โทรสาร/-๕๕๖๔ ๖๕๘๕-ต่อ ๔๐๒

ที่ อว๘๐๔๓ /๑.๐๒๕

๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลวิจัย

เรียน นายชูเกียรติ ต้นมา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้อนุมัติให้ข้าพเจ้า และคณะได้ดำเนินการศึกษาแผนงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ เรื่อง “แนวทางการบริหารนโยบาย สาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ซึ่ง การดำเนินการดังกล่าวต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนผู้นำ ตัวแทนกลุ่ม ตัวแทนประชาชน ผู้นำท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงาน ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

ดังนั้น ข้าพเจ้าและคณะจึงขอความอนุเคราะห์ท่านหรือตัวแทนเป็นผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยมีประเด็นตามรายละเอียดที่แนบมา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

เรียนมาด้วยความนับถือ

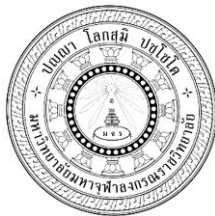
) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร(สมจิต ขอนวงศ์.

หัวหน้าโครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

วิทยาลัยสงฆ์แพร่

โทร .๐๙๑๑๔๕-๘๕๖๙-

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตแพร่ เลขที่ ๑๑๑ หมู่ ๕
ตำบลแม่คำมี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
๕๕๐๐๐

โทร๐ โทรสาร/-๕๕๖๔ ๖๕๘๕-ต่อ ๔๐๒

ที่ อว๘๐๔๓ /๑.๐๒๕

๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลวิจัย

เรียน นายประเสริฐ อุตรธรรมโร ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้อนุมัติให้ข้าพเจ้า และคณะได้ดำเนินการศึกษาแผนงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ เรื่อง “แนวทางการบริหารนโยบาย สาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ซึ่ง การดำเนินการดังกล่าวต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนผู้นำ ตัวแทนกลุ่ม ตัวแทนประชาชน ผู้นำท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงาน ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

ดังนั้น ข้าพเจ้าและคณะจึงขอความอนุเคราะห์ท่านหรือตัวแทนเป็นผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยมีประเด็นตามรายละเอียดที่แนบมา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

เรียนมาด้วยความนับถือ

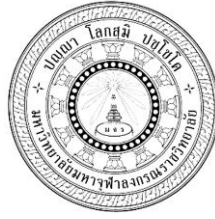
) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร(สมจิต ขอนวงศ์.

หัวหน้าโครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

วิทยาลัยสงฆ์แพร่

โทร .๐๙๑๑๔๕-๘๕๖๙-

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตแพร่ เลขที่ ๑๑๑ หมู่ ๕
ตำบลแม่คำมี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
๕๕๐๐๐

โทร๐ โทรสาร/-๕๕๖๔ ๖๕๘๕-ต่อ ๔๐๒

ที่ อว๘๐๔๓ /๑.๐๒๕

๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลวิจัย

เรียน นายเอกพันธ์ ลือโฮ้ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้อนุมัติให้ข้าพเจ้า และคณะได้ดำเนินการศึกษาแผนงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ เรื่อง “แนวทางการบริหารนโยบาย สาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ซึ่ง การดำเนินการดังกล่าวต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนผู้นำ ตัวแทนกลุ่ม ตัวแทนประชาชน ผู้นำท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงาน ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

ดังนั้น ข้าพเจ้าและคณะจึงขอความอนุเคราะห์ท่านหรือตัวแทนเป็นผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยมีประเด็นตามรายละเอียดที่แนบมา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

เรียนมาด้วยความนับถือ

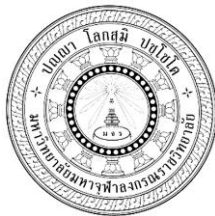
) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร(สมจิต ขอนวงศ์.

หัวหน้าโครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

วิทยาลัยสงฆ์แพร่

โทร .๐๙๑๑๔๕-๘๕๖๙-

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตแพร่ เลขที่ ๑๑๑ หมู่ ๕
ตำบลแม่คำมี อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
๕๕๐๐๐

โทร๐ โทรสาร/-๕๕๖๔ ๖๕๘๕-ต่อ ๔๐๒

ที่ อว๘๐๔๓ /๑.๐๒๕

๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลวิจัย

เรียน นางสาวเดือน อุดธรรมใจ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้อนุมัติให้ข้าพเจ้า และคณะได้ดำเนินการศึกษาแผนงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ เรื่อง “แนวทางการบริหารนโยบาย สาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ซึ่ง การดำเนินการดังกล่าวต้องเก็บข้อมูลจากตัวแทนผู้นำ ตัวแทนกลุ่ม ตัวแทนประชาชน ผู้นำท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงาน ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

ดังนั้น ข้าพเจ้าและคณะจึงขอความอนุเคราะห์ท่านหรือตัวแทนเป็นผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยมีประเด็นตามรายละเอียดที่แนบมา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

เรียนมาด้วยความนับถือ

) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร(สมจิต ขอนวงศ์.

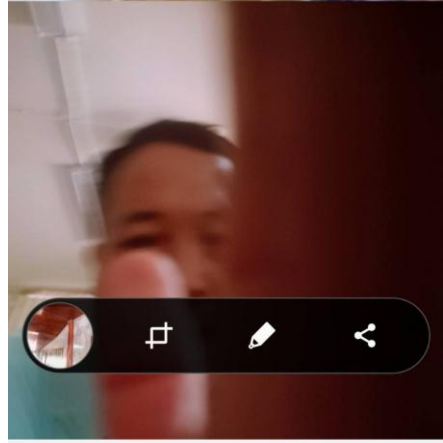
หัวหน้าโครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

วิทยาลัยสงฆ์แพร่

โทร .๐๙๑๑๔๕-๘๕๖๙-

ภาคผนวก ค
ภาพกิจกรรม

ภาคผนวก ง

การรับรองการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

แบบ สท.๐๙

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันที่ 1 กันยายน 2564

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการวิชาการวิทยาเขตแพร่

กระผม พระครูสุนทรธรรมนิทัศน์, ผศ.ดร. ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์แพร่ ชื่อหน่วยงาน/
องค์กร/ชุมชน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ที่อยู่ 111 หมู่ 5 ตำบลแม่คำมี
อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โทรศัพท์ 054626273 โทรสาร -

ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่คำมี อำเภอ
เมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมจิต ขอนวงค์ โดย
นำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การบรรยาย การสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
- การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา
- การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น งานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์
- การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ
- การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์ ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2564 จนถึง 30 กันยายน 2564 ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งาน
สร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

1. วิทยาลัยสงฆ์แพร่ ได้นำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้และบูรณาการการจัดการเรียนการ
สอนในรายวิชา การเมืองและนโยบายสาธารณะ
2. ทำให้เกิดสติเกิดความรู้และความเข้าใจจากบริบทความเป็นจริงจากการบริหารนโยบาย
สาธารณะแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(พระครูสุนทรธรรมนิทัศน์, ผศ.ดร.)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์แพร่

ภาคผนวก จ

ผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบจากการวิจัย (Output/Outcome/Impact)

ตารางแสดงผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากงานวิจัย (Output/Outcome/Impact)

ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ	รายละเอียดของผลผลิต	จำนวนนับ	รวม	หน่วยนับ	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ
นโยบายสาธารณะ	นโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1	1	นโยบาย	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางกำหนดนโยบายเพื่อการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนเพื่อการบริหารในการกำหนดนโยบายสาธารณะ
องค์ความรู้	แนวทางการบริหารและกำหนดนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1	1	เรื่อง	<ul style="list-style-type: none"> - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการบริหารและกำหนดนโยบายสาธารณะ - ส่วนการจัดการศึกษาได้นำองค์ความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปกำหนดแนวทางการบริหารและกำหนดนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น - ส่วนการจัดการศึกษาได้นำองค์ความรู้ไปใช้ประกอบเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน

ประวัตินักวิจัย

๑. ประวัตินักวิจัย (หัวหน้าโครงการ)

ชื่อ – นามสกุล : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมจิต ขอนวงศ์
ประวัติการศึกษา : พ.ศ. ๒๕๓๘ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (วิชาการจัดการทั่วไป)
สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์
: พ.ศ. ๒๕๔๓ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท (หลักสูตรและการสอน)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
: พ.ศ. ๒๕๕๔ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก Political Science
Magadha University

ผลงานทางวิชาการ

งานวิจัย

- : ประสิทธิภาพการสอนของครูวิชาพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดแพร่ ปีงบประมาณ ๒๕๕๐ สถานภาพ: ผู้วิจัย
- : ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ๑ จังหวัดแพร่ ปีงบประมาณ ๒๕๕๐
สถานภาพ: ผู้วิจัย
- : การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในจังหวัดแพร่ / ปี ๒๕๕๕ สถานภาพ: ผู้วิจัย
- : ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: ศึกษากรณีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๖ ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ สถานภาพ: ผู้วิจัย
- : สืบชะตาล้านนา: แนวคิดและการเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของชุมชนในล้านนา / ปี ๒๕๕๗สถานภาพ: ผู้ร่วมวิจัย
- : ศึกษาสภาพปัญหาคำนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดแพร่ / ปี ๒๕๕๘
สถานภาพ: ผู้วิจัยหลัก
- : การติดตามผลบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ /ปี ๒๕๕๘สถานภาพ: ผู้วิจัยหลัก

- : ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานของศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัดของ
จังหวัดแพร่ /ปี ๒๕๔๘ สถานภาพ: ผู้ร่วมวิจัย
- : การบริหารโดยใช้องค์กรเครือข่ายแบบร่วมคิดร่วมทำในการพัฒนาชุมชนของ
เทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่/ปี ๒๕๖๐
สถานภาพ: ผู้วิจัย
- : วิสาหกิจผ้าทอเมืองแพร่: องค์ความรู้และการจัดการเครือข่ายเพื่อการพัฒนา
ที่ยั่งยืน/ปี ๒๕๖๐ สถานภาพ: ผู้วิจัย
- : การส่งเสริมศักยภาพเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นในการจัดการลุ่มน้ำยม ๑๖ สาขา
จังหวัดแพร่/ปี ๒๕๖๑ สถานภาพ: ผู้วิจัย

การทำงาน

- : ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตแพร่ เลขที่ ๑๑๑ หมู่ ๕ บ้านหนองห้า ตำบลแม่คำมี
อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่